

EL PATRIMONI LITERARI A LA CATALUNYA DEL NORD

**Una aproximació en relació amb Espais Escrits,
Xarxa del Patrimoni Literari Català**

Annie Unland

Fourques, França - 2 de desembre de 2008

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	3
GRUPS DE TREBALL A LA CATALUNYA DEL NORD	5
BASE DE DADES DE LES ENTITATS I DELS PARTICULARS RELACIONATS AMB EL PATRIMONI LITERARI A LA CATALUNYA DEL NORD	5
ELS FONS LOCALITZATS	7
Entitats públiques	7
Arxius departamentals del Gers	7
Arxius departamentals dels Pirineus Orientals (ADPO)	8
Biblioteca Carles Fages de Climent de Figueres	12
Biblioteca Mazarine, París	12
Biblioteca Municipal de Rouen	12
Biblioteca Universitària de Tolosa de Llenguadoc	13
Mediateca de Montpellier	13
Mediateca de Perpinyà i departament de català de la mediateca	13
Service Commun de la Documentation de l'Université de Perpignan (Biblioteca Universitària)	14
Entitats privades	23
Association pour la Sauvegarde du Patrimoine de Clairà	23
Maison Diocésaine del Parc Ducup, Perpinyà	23
Société Agricole, Scientifique et Littéraire des Pyrénées Orientales (SASL)	24
Arxius particulars	24
Joan Amade	24
Edmund Brazès	25
Llúcia Bartre	26

Pau Berga	26
Jordi Carbonell	26
Gumersind Gomila	26
Josep Sebastià Pons	30
Cas particular: arxiu propi Miquela Valls	33
Simona Gay	33
CONCLUSIONS	34
AGRAÏMENTS	36
BIBLIOGRAFIA CONSULTADA	37

INTRODUCCIÓ

El projecte presentat a la Institució de Lletres Catalanes el mes de juny passat s'inscriu en un de més global l'instigador del qual és l'associació Espais Escrits, Xarxa del Patrimoni Literari Català. Va néixer de l'interès, compartit amb l'Associació, per la literatura nord-catalana. Ens vam plantejar la pregunta de saber si els Pirineus Orientals reuneixen les condicions per poder figurar al mapa literari dels Països Catalans elaborat per Espais Escrits. Ens va impulsar a fer una feina de "prospecció" amb l'objectiu de perfilar un estat de la qüestió de la literatura catalana a la Catalunya del Nord i de les condicions de conservació dels arxius dels escriptors d'aquest territori.

Per situar el nostre treball de recerca sobre *El Patrimoni literari a la Catalunya del Nord*, ens ha semblat útil citar unes quantes dades bàsiques sobre aquest territori. Com a fonts, hem utilitzat els webs de l'Ajuntament de Perpinyà, del Consell General dels Pirineus Orientals, de la Universitat Oberta de Catalunya i de la Universitat de Perpinyà.

El domini lingüístic del català a la Catalunya del Nord (català septentrional o rossellonès) correspon al departament dels Pirineus Orientals -excepte la comarca occitanòfona de la Fenolleda- que inclou set comarques: el Capcir, el Conflent, les Aspres, les Corberes, el Vallespir, el Rosselló. Des del punt de vista geogràfic, el territori es divideix en tres zones diferents: la plana que s'estén des de les Corberes al nord, a les Alberes al sud, la plana del Rosselló que s'estén des del Mediterrani al massís del Canigó i les valls d'alta muntanya. La Catalunya Nord compta 422.000 habitants (dades del 2005).

En 1659, amb el Tractat dels Pirineus, els comtats catalans septentrionals són annexats al regne de França. La defensa de la llengua constituïa un dels pilars de la resistència a l'annexió. L'any 1682, comença el procés de francesització en el sistema educatiu, procés que es va estendre després en els diferents àmbits de la vida pública i fins i tot de la vida privada. El 1700, l'ús exclusiu del francès en l'administració va anar erosionant progressivament la base escrita del català, tot i que la llengua va continuar essent utilitzada en els usos orals dels pagesos, del baix clergat i en les escoles rurals religioses. Actualment, moltes organitzacions de defensa de la llengua catalana tenen com a objectiu la introducció i l'ús del català en el sistema educatiu.

Tot i que el català és considerat com una llengua regional de França, no disposa de cap estatus jurídic específic. No obstant, la regió Llenguadoc-Rosselló ha creat un organisme oficial que té com a funció la promoció de la llengua i de la cultura catalana i occitana, *Intergroupe Langues et Cultures Régionales* al si del Consell regional i l'Ajuntament de Perpinyà ha promogut la llengua i la cultura catalanes per mitjà de diferents iniciatives.

A l'ensenyament públic preescolar i primari, es fan cursos d'iniciació a la llengua i a la cultura catalanes i un ensenyament totalment bilingüe català/francès és ofert als alumnes per la xarxa d'escoles catalanes La Bressola i Arrels, des del nivell preescolar a secundària.

Pel que fa a l'ensenyament superior, la Universitat de Perpinyà ofereix una llicenciatura d'estudis catalans, màsters i diplomes d'universitat. El departament de català de la Universitat de Perpinyà, designat amb el nom d'Institut Franco-Català Transfronterer (IFCT) ofereix estudis multidisciplinaris en català. El Centre de Recerca i d'Estudis Catalans (CREC) és un laboratori interdisciplinari.

En l'àmbit de la literatura nord-catalana, la professora Miquela Valls escriu: "*Tres segles i mig de ciutadania francesa esquitxada de guerres més o menys mundials, un i mig de capgiraments econòmics amb vista a París, un bon segle d'ensenyar lligats francès i progrés, tres decennis de tala turística del territori i tants de laminatge mediàtic francoparlant, haurien d'haver matat les ganes d'escriure en català per les terres catalanes del Nord del Pirineu, com ho han quasi reexit pel parlar*

com cal. I bé no, s'escriu català a Catalunya Nord, i cap gènere no se n'escapa ; s'editen llibres en català com mai."¹

La literatura d'expressió catalana pròpia del Rosselló té una llarga tradició, des dels goigs fins a avui dia. A l'enciclopèdia Bonneton, *Pyrénées-Orientales Roussillon*, el catedràtic Christian Camps exposa la història de la literatura d'expressió catalana en 7 capítols. El primer tracta dels segles XVII, XVIII i XIX (Honorat Ciuró, Francesc Marès, Lluís Guilla, Simó Salomó, Melchior Gelabert, Jean Roig, Pere Barell, Josep Balanda-Sicart, Miquel Ribes, Josep Jaume). El segon es titula *À la fin du XIXe siècle la première génération de la renaissance roussillonnaise* (Pere Talrich, Gabriel Boixeda, Jaume Boher, Justí Pepratx, Antoine Puiggari, Pere Gouell, Josep Bonafont, Juli Cornòvol, Juli Delpont). El tercer, *Dans la première partie du XXe siècle, la seconde génération*, està dedicat a Joan Amade i Josep Sebastià Pons. El quart es titula *Autour d'Amade i Pons* (Caseponce, Edmund Brazès, Pau Berga, Simona Gay, Joan Narach, Llúcia Bartre, Carles Grandó). En el capítol següent, *La troisième Génération*, trobem Enric Guiter, Gumersind Gomila i Jordi Mas. *La quatrième génération* presenta Jordi Pere Cerdà, Pere Verdaguer, Jordi Carbonell, Renada Laura Portet, Josep Tolzà i Jep Gouzy. Finalment, el darrer capítol, *La cinquième génération*, comença amb Joan Tocabens, Jaume Queralt, Patrick Gifreu, Coleta Planas i s'acaba amb Joan Daniel Bezonoff i Joan Lluís Lluís.

L'objectiu del nostre treball de recerca ha consistit en localitzar els arxius disponibles i el llegat tangible dipositat o no en institucions i centres dipositaris de fons escrits del més gran nombre possible d'aquests escriptors de la Catalunya del Nord, descartant tanmateix els de la darrera generació, actualment en plena activitat. Per cert, no ha estat del tot possible fer-ho de manera exhaustiva, si més no per una senzilla raó de temps.

En el moment de fer el treball de camp -bàsicament entrevistes i consultes-, vam topiar amb unes circumstàncies i una realitat que molt sovint van dificultar la tasca. Després d'assabentar-nos dels contactes prioritaris que s'havien de fer, vam fer un mailing que no va donar sempre el resultat esperat. Fins i tot, unes quantes cartes van quedar sense resposta per diversos motius, segons els casos molt respectables o més dubtosos. Unes preguntes puntuals que només havien de servir per a orientar-nos en la recerca també van quedar sense resposta. La recerca en les institucions dipositàries de fons va mostrar que hi ha material en fase de reubicació, dispers i per tant no consultable, no sempre inventariat i encara menys catalogat. Una certa quantitat de material es troba en caixes, amb el projecte d'inventariar-lo o sense. Fins i tot, és de notorietat pública que hi ha documents d'arxiu que van desaparèixer com per art de màgia. La impressió global és que no hi ha un interès col·lectiu pel bé cultural que és el patrimoni literari, tot i que pot existir aquest interès a nivell individual. Finalment, volem fer constar que no hi ha entesa entre les institucions públiques pel que fa a la gestió del patrimoni literari: tenen projectes semblants però no interrelacionats.

En aquest context incert, vam poder comptar tanmateix -i sortosament- amb la bona disposició de les persones que ens van atendre, rebre, ajudar, assessorar i orientar, així com les que ens van facilitar l'accés als seus arxius. Volem aprofitar aquesta memòria per agrair públicament a totes aquestes persones que van col·laborar de manera molt activa perquè la recerca es pogués dur a terme de manera satisfactòria.

Vam seguir el mètode de treball que s'havia previst en el projecte: existència a la Catalunya del Nord de grups de treball que duen a terme actuacions semblants a la nostra, elaboració d'una base de dades de les entitats i dels particulars relacionats amb el patrimoni literari a la Catalunya del Nord, descripció dels fons localitzats. Vam afegir l'elaboració d'una descripció dels fons quan no hi havia cap inventari fet.

¹ Valls, Miquela, *Un segle de literatura catalana*, <http://arrels.free.fr/quisom/literatura.htm>

GRUPS DE TREBALL A LA CATALUNYA DEL NORD

No vam trobar persones o entitats que treballen amb l'objectiu concret que vam definir en el nostre projecte. En canvi, hi ha actuacions dutes a terme i projectes en curs de realització que hi són estretament relacionats i que subministren informacions imprescindibles. No tots es desenvolupen a la Catalunya del Nord. Tanmateix, el seu interès en relació amb la literatura nord-catalana ens va fer optar per fer-los figurar en aquest memòria.

Amb relació amb el projecte nacional de numerització del catàleg general dels manuscrits de les biblioteques públiques de França (CGM), a la primavera de 2006, la sots-direcció de les biblioteques va encarregar el projecte *Calames* a l'*Agence Bibliographique de l'Enseignement Supérieur* (ABES). *Calames* ja és una realitat: és el catàleg en línia de l'ensenyament superior dedicat als arxius i als manuscrits. El catàleg dels fons conservats a la biblioteca universitària de Perpinyà hi és consultable.

El *Diccionari de la literatura catalana* de Enciclopèdia Catalana, dirigit pel professor i crític Àlex Broch es presenta avui, dia 2 de desembre de 2008. És fruit de vuit anys de feina i hi ha treballat un equip de cent deu professionals i especialistes. Hi ha col·laborat Christian Camps pel que fa als escriptors nord-catalans que, tal com l'explica el catedràtic de l'Universitat de Montpeller III, hi són més representats que en els diccionaris ja existents.

Un grup d'investigadors rossellonesos, entre els quals el Sr. Foxonet especialista de la religiositat catalana, està actualitzant el diccionari de biografies rosselloneses que l'abat Capeille va publicar el 1914, després de 20 anys de treball sobre els documents d'arxius classificats a principi del segle XX. L'actualització en curs comença a partir de l'any 1913.

El projecte Corpus Textual de la Catalunya Nord (CTCN), liderat per la Universitat de Barcelona consisteix en establir un inventari dels manuscrits i impresos d'aquest territori. Pel que fa als manuscrits, l'objectiu és de repertoriar tota la producció de manuscrits d'autor rossellonés conservats a la Catalunya Nord i en fons d'altres territoris fins al segle XVIII (inclòs). La responsable del grup és Eulàlia Duran, els corresponsals rossellonesos són Dolors Serra i Pep Vila. Està en curs de realització.

BASE DE DADES DE LES ENTITATS I DELS PARTICULARS RELACIONATS AMB EL PATRIMONI LITERARI A LA CATALUNYA DEL NORD

La base de dades presentada a continuació està classificada per ordre alfabètic del cognom de la persona de contacte. Hi consta també si es tracta del representant d'una entitat o d'un particular, en el cas d'una entitat, el seu càrrec, en el cas d'un particular la seva relació amb l'escriptor, l'escriptor o l'editor relacionat, el telèfon, el correu electrònic o l'adreça de la web.

Hi consten les persones i entitats contactades o que es podrien contactar en una fase ulterior de les relacions entre Espais Escrits i la Catalunya del Nord. No és exhaustiva i queda oberta a noves aportacions:

Nom i Cognom	Entitat/Particular	Càrrec/Relació amb l'escriptor	Escriptors o editors relacionats	Telèfon	Adreça electrònica
Alrich, Anny	Mediateca Ludovic Massé de Ceret	Directora	Joan Borreil	04 68 87 21 76	bibliotheque.ceret@wanadoo.fr
Amade, Georges	Particular	Fill de l'escriptor	Joan Amade		
Badosa, Cristina	Universitat de Perpinyà	Catedràtica de Literatura Catalana	Joan-Daniel Beszonoff, Joan-lluis Lluís, Gerard Jacquet, Patrick Gifreu i Jordi-Pere Cerdà		badosa@univ-perp.fr

Barre, Jordi	Particular	Cantant	Diversos		
Belledent, F. G.	Société Agricole, Littéraire et Scientifique des Pyrénées Orientales (S.A.S.L.)	President			
Bernardo, Domènec	Universitat de Perpinyà	Professor (Maître de conférence)			
Bourret, Michel	Universitat de Montpellier III	Catedràtic; President de l'Association française des Catalanistes	Gumersind Gomila		michel.bourret@univ-montp3.fr
Cabanas, Josiane	Periodista		Diversos		
Calafat, Marie-André	Mediateca de Perpinyà	Bibliotecària i responsable dels fons patrimonials del departament de català	Diversos	04 68 66 30 22	calafat.marie-andre@mairie-perpignan.com
Camps, Christian	Universitat de Montpellier III	Catedràtic	Joan Amade, Josep Sebastià Pons, Enric Guiter, Jordi Pere Cerdà, Renada Laura Portet, Jep Gouzy, Jordi Carbonell		christian.camps@univ-montp3.fr
Carbonell (Jordi)	Particular	Escriptor		04 68 61 17 21	odette.carbonell@orange.fr
Cayrol, Antoni	Escriptor	Pseudònim Jordi Pere Cerdà			
Dedies, Reinald					
Desclot, Michèle	Service Commun de la Documentation de l'Université de Perpignan (biblioteca universitària)	Bibliotecària, responsable del fons català			
Foxonet, Francesc	Particular	Investigador privat	Eclesiàstics		francois.foxonet@wanadoo.fr
Gay Jacqueline	Particular	Filla de l'escriptora	Simona Gay		
Gomez, Marie José	Mediateca de Perpinyà	Bibliotecària al departament de català de la mediateca de Perpinyà	Diversos	04 68 62 37 60	departamentdecatala-adult@mairie-perpignan.com
Grau, Marie	Universitat de Perpinyà	Bibliotecària	Edmund Brazès, Jordi Pere Cerdà	04 68 66 21 72	grau@univ-perp.fr
Greis, Claude	Service Commun de la Documentation de l'Université de Perpignan (biblioteca universitària)	Responsable de la secció lletres i ciències humanes	Robert Gendre Carles Grandó, Josep Queralt	04 68 66 22 84	claud.greis@univ-perp.fr
Gual, Ramon	Terra Nostra	Associació editora de la revista Terra Nostra	Diversos	04 68 96 10 84	BP 50 Codalet 66500 Prades
Lafont, Mme	Maison diocésaine	Secretària biblioteca diocesana		04 68 68 32 40	bibliodiocesaine66@gmail.com
Malet, Rémi	Association pour la Sauvegarde du Patrimoine de Clairà	Encarregat del patrimoni literari	Josep Bonafont	04 68 28 31 50	contact@claira-patrimoine.fr
Manera Payrou, Brigida	Direcció de Cultura Vila de Perpinyà	Encarregada del patrimoni escrit		04 68 62 18 70	manera-payrou@mairie-perpignan.com
Morer, Joan	Particular	Poeta			
Pagès, Ester	Institut	Professora d'ESO			epages1@xtec.cat
Parrilla, Jeroni	Ajuntament d'Illa de Tet	Regidor de Cultura, Patrimoni i Catalanitat	Escriptors d'Illa de Tet	04 68 84 73 12	jerome.parrilla@free.fr
Pelegri Pons, Ismael	Institut Menorquí d'Estudis	Investigador i escriptor	Gumersind Gomila		isma.pelegri@gmail.com
Pérez Verdiell, Vicenç		Professor jubilat, escriptor, investigador	Pau Berga		v.perez2@wanadoo.fr
Peytavi, Joan	Universitat de Perpinyà	Professor (Maître de conférence)			peytavi@univ-perp.fr
Rebull, Teresa	Particular	Cantant			
Roca, Sergi	Ajuntament de Le Tech	Secretari de l'Ajuntament, especialista de l'Alt Vallespir		04 68 39 61 37	
Sense precisar	Ajuntament de Ceret		Edmund Brazès, Joan Amade	04 68 88 22 72	
Sense precisar	Arxiu Departamental del Gers		Juli Carsalade du Pont		archives32@cg32.fr

Sense precisar	Arxiu Departamental dels Pirineus Orientals (ADPO)		Diversos		archives@cg66.fr
Sense precisar	Biblioteca Carles Fages de Climent de Figueres		Jaume Maurici i els seus corresponsals nord catalans		bibfigue@ddgi.es
Sense precisar	Biblioteca Mazarine, París		Josep Tastú		webmaster@bibliotheque-mazarine.fr
Sense precisar	Biblioteca Municipal de Rouen		Goigs		bibliotheque@rouen.fr
Sense precisar	Biblioteca Universitària de Tolosa		Cants de la Catalunya i del Rosselló		bibliotheques.univ-toulouse.fr
Sense precisar	Centre Inter-Régional de Développement de l'Occitan (CIRDOC)		Fons que poden ser en relació amb escriptors catalans	04 67 11 85 10	
Sense precisar	Les Publications de l'Olivier	Editorial	Diversos	04 68 59 68 53	
Sense precisar	Éditions Trabucaire	Editorial	Diversos	04 68 73 17 66	
Sense precisar	Mediateca de Montpellier	Sense precisar	Fons Vallat		http://mediatheque.montpellier-agglo.com
Sense precisar	BORA archives privées	Web dedicat als arxius privats	Diversos		http://daf.archivesdefrance.culture.gouv.fr/sdx/ap/
Serra, Dolors	Mediateca de Perpinyà	Bibliotecària a la mediateca de Perpinyà	Diversos	04 68 66 30 22	serra-kiel.dolors@mairie-perpignan.com
Susplugas Andrea, Marie	Particular	Néta de l'escriptor	Josep Sebastià Pons	04 68 37 98 38	concert.d.ete@wanadoo.fr
Tarragó, Llibert	Tinta Blava Ed.	Director		04 70 45 72 49	
Tocabens, Joan	Jocs Florals	Escriptor, i secretari perpetu de la secció catalana dels Jocs Florals de la Ginesta d'Or	Diversos		joan.tocabens@orange.fr
Valls, Miquela	Universitat de Perpinyà	Professora	Ll. Bartre, Pau Berga, Beszonoff, Blazy, Edmund Brazès, J. Carbonell, Simona Gay, J.L. Lluís, C. Planas, E. Oliveres-Picó, Josep Sebastià Pons, R.L. Portet, J. Tocabens, Pere Verdaguer. Història de la literatura nord-catalana, recepció nord-catalana de Jacint Verdaguer.		m.valls@wanadoo.fr
Verdaguer, Pere	Particular	Escriptor i investigador			
Vila i Medinyà, Pep	Institut d'Estudis Gironins	Historiador de la cultura			pepvilamedinya@hotmail.com
Vinas, Agnès		Web mediterranees.net	Diversos		avinas@mediterranees.net

ELS FONTS LOCALITZATS

En la majoria dels casos, els arxius d'escriptors que vam localitzar es troben dispersos entre diversos llocs de conservació. Amb l'objectiu de fer-ne una descripció pragmàtica en adequació amb la realitat física, hem optat per un enunciat ordenat per llocs de conservació diferenciant les entitats públiques, les entitats privades i els particulars. Ens ha semblat oportú de fer constar unes entitats fora del territori francès que conserven documents d'escriptors nord-catalans. Una breu ressenya pretén descriure cada escriptor.

Entitats públiques

- Arxius departamentals del Gers

Fons Carsalade du Pont

Juli Carsalade du Pont (1857-1855), conegut com “el Bisbe dels Catalans”, va ser l’impulsor de la renaixença a la Catalunya Nord. Va preconitzar el catecisme i la predicació en català, organitzar els Jocs Florals de Perpinyà el 1914, col·laborar en el diccionari d’Antoni M. Alcover, restaurar l’abadia de Sant Martí del Canigó i conèixer Jacint Verdaguer.

El fons Carsalade du Pont es conserva als Arxius Departamentals del Gers. Les dades extremes són 1155-1855. Aquesta consulta es va fer per Internet, *Bora Archives Privées*, pàgina dels *Archives de France*, (<http://daf.archivesdefrance.culture.gouv.fr/sdx/ap/>).

- Arxius departamentals dels Pirineus Orientals (ADPO)

Fons Cortade

L’abat **Eugène Cortade** (Cotlliure 1931-Perpinyà 2001). Promotor de la llengua catalana. Fou un dels membres fundadors del Grup Rossellonés d’Estudis Catalans (GREC). Va publicar diversos llibres en català entre els quals *Juli de Carsalade du Pont, bisbe de Perpinyà i defensor de Catalunya*.

El repertori numèric va ser establert per Anne Poncet, sota la direcció de Christine Langé, directora dels serveis d’arxius. El fons va ser donat per Andrée Cortade, germana de l’abat Cortade, en 2002. Els arxius d’Eugène Cortade consten principalment de documents produïts a l’ocasió de recerques històriques o artístiques, i documents relatius a la seva activitat oficial com a conservador de *Antiquités et Objets d’Art*. Els documents tracten essencialment del Rosselló i de Catalunya i van des del segle XIII fins a l’any 2000. Quan era en vida, Eugène Cortade va fer diverses donacions als ADPO que indiquem a continuació amb la cota corresponent:

- Juliol de 1980: J 358,
- Juliol de 1982: J 381
- Abril de 1988: J 601
- Febrer de 1991: J 697
- Febrer de 1991: J 698
- 16 de maig de 1994: J 745 (documents, iconografia i correspondència reunits per Eugène Cortade per a la redacció de la seva obra *Juli de Carsalade du Pont, bisbe de Perpinyà i defensor de Catalunya*).

A continuació, a tall d’exemples i amb l’autorització de Christine Langé, insertem extractes dels inventaris on figuren la cota i la descripció dels documents:

Documents réunis par Eugène Cortade pour la rédaction de son ouvrage *Juli de Carsalade du Pont, bisbe de Perpinyà i defensor de Catalunya*, Barcelona, Curial, 1994.

- 175 J 46** Documents concernant Jules de Carsalade du Pont. –
- « Oratio ad pastores in synodo helnensi congregatos » (manuscrit),
 - Correspondance (lettres de Pierre Patau, secrétaire de l’évêque de Perpignan, du chanoine Etienne Badie, de Joseph Sébastien Pons, de Charles Grandon, de Marie Frédéric Mistral, de G. de Ca Garriga, lettres adressées à Jules de Carsalade du Pont),
 - Coupures de presse,
 - Télégrammes,
 - Pièces poétiques en l'honneur d'Izart, évêque de Pamiers, de Jules de Carsalade du Pont et de Joseph Bonafont,
 - Transcriptions et traductions en catalan d'articles de Paul Wilstach et d'Alfred Emberson sur les Pyrénées et Vernet-les-Bains,
 - Notes manuscrites de Jules de Carsalade du Pont,

[...]

175 J 49 Mort de Jules de Carsalade du Pont. – Coupures de presse, brochures, illustrations.

1922 – 1974

175 J 50 Généalogie, entourage et possessions de Jules de Carsalade du Pont. – Correspondance (dont lettres de Jules de Carsalade du Pont et de son entourage ecclésiastique), photocopies d'actes notariés.

1921 – 1986

175 J 51 Documentation iconographique. – Saint Martin du Canigou : cartes postales, photographies, brochures touristiques, épreuves photographiques cartonnées ; Millas : photographies ; Saint Michel de Cuxa : cartes postales, illustrations, brochures ; Jules de Carsalade du Pont : cartes postales, photographies, diapositive, illustrations ; Gers (département d'origine de Jules de Carsalade du Pont) : cartes postales ; autres (bâtiments, histoire, ecclésiastiques) : cartes postales, photographies, épreuves photographiques cartonnées.

(156 pièces, 3 brochures, 1 diapositive).

s.d.

175 J 52 Documentation sur Jules de Carsalade du Pont. – Coupures de presse, correspondance, brochures, articles, discours et conférences publiés, revues, critiques de presse concernant l'ouvrage d'Eugène Cortade, *Juli de Carsalade du Pont, bisbe de Perpinyà i defensor de Catalunya*, Barcelona, Curial, 1994.

Saint Martin du Canigou : brochures, correspondance, goig, poésie, photographies.

1901 – 1986

175 J 53 Ouvrage imprimé d'Eugène Cortade, *Juli de Carsalade du Pont, bisbe de Perpinyà i defensor de Catalunya*, Barcelona, Curial, 1994. 358 p., 21x14 cm.

1994

PRATIQUES RELIGIEUSES

[...]

- 175 J 55** Comportements, pratiques et croyances religieuses. –
- Comportements religieux : correspondance, coupures de presse.
- Croyances particulières (sources, cultes végétaux, Vierges noires) : notes, correspondance, coupures de presse, documentation, carte postale, articles publiés, mémoire, programme de congrès, manuscrit de l'article d'Eugène Cortade, « La christianisation des sources dans le département des Pyrénées-Orientales » (*Etudes roussillonnaises*).
- Pèlerinages à Lourdes : notes, correspondance.
- Ex-voto : notes, correspondance, coupures de presse, documentation, articles imprimés, brochures, goigs.

1932 – 1999

- 175 J 56** Goigs. – Cahiers, fascicules, goigs.

1806 – 1997

- 175 J 57** Deux goigs sur support en bois.

s.d.

[...]

DEFENSE ET ILLUSTRATION DE LA LANGUE CATALANE

- 175 J 58** Langue catalane. –
- Grup Rossellonès d'Estudis Catalans : correspondance, coupures de presse, cours de catalan, bulletins annuels (1964 - 1966).
- Poésies, proverbes et langue : coupures de presse, poésies, correspondance relatives aux Jeux floraux du Genêt d'Or, cahier de poésies, brochures, articles publiés, notes, coupures de presse, cahier de proverbes catalans, un exemplaire spécimen de *l'Atlas Linguistique des Pyrénées-Orientales* (1914 - 1984).
- Joseph Picot : notes, coupures de presse, hommages d'Eugène Cortade en catalan, correspondance (1963 - 1991).

1914 – 1992

- 175 J 59** Sermons en catalan (notamment sermons de la Paix). – Notes, coupures de presse, notices historiques, commentaires sur la vie du Christ, sermons d'Eugène Cortade et d'autres prêtres.

1880 – 1988

- 175 J 60** Catalogne. –
- Histoire de la Catalogne et de sa langue : articles publiés, publications du Consell Nacional Català, article d'Eugène Cortade, « El Rosselló en la economia catalana », coupures de presse, mémorandum sur le mouvement pour l'identité catalane, correspondance, brochures, cartes de vœux, article d'Eugène Cortade, « L'església devant el fet català », notes (1961 - 1987).
- Casa Pairal : correspondance, bulletins annuels (1964 - 1971).

1961 – 1987

[...]

- 175 J 66 Participation d'Eugène Cortade à la rédaction de dictionnaires. –
- *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya* : correspondance, consignes de rédaction, notices rédigées.
- *Dictionnaire des biographies roussillonnaises* : consignes de rédaction, correspondance.
- *Dictionnaire des Lettres Françaises* : correspondance, notices rédigées.

1963 – 1998

[...]

- 175 J 72 Chanoine Bonafont². – Correspondance privée.

1902 – 1928

[...]

1 J 745 Don de l'abbé Eugène Cortade (16 mai 1994)

Documents, iconographie et correspondance réunis par Eugène Cortade pour la rédaction de son ouvrage *Juli de Carsalade du Pont, bisbe de Perpinya i defensor de Catalunya*, Barcelona, Curial, 1994.

- 1 J 745/1 *Oratio ad pastores in synodo helnensi congregatos*, 1780. Lettres originales de Pierre Patau, secrétaire de l'évêque de Perpignan, du chanoine Etienne Badie, de Joseph Sébastien Pons, Charles Granddo, Marie Frédéric Mistral, G. de Ca Garriga, lettres adressées à Jules Carsalade du Pont, télégrammes, pièces poétiques en l'honneur d'Izart, évêque de Pamiers, de Jules Carsalade du Pont et de Joseph Bonnafont, transcriptions et traductions en catalan d'articles de Paul Wilstach et d'Alfred Emberson sur les Pyrénées et sur Vernet-les-Bains, notes manuscrites de Jules Carsalade du Pont, résultats de l'enquête sur l'état religieux du diocèse de Perpignan (épreuves, 1910), texte dactylographié sur la mort de Jules Carsalade du Pont. 1780-1933.

A noter : 8 étiquettes "Liqueur du Canigou" et 2 timbres portant la mention "Pro patria sin desfallecer hasta la victoria por la Francia y por la humanidad".

1 liasse papier

[...]

- 1 J 745/4 Mort de Jules Carsalade du Pont, évêque de Perpignan. Dossier de presse, brochures. 1932-1933.

1 liasse

- 1 J 745/5 Correspondance reçue par Eugène Cortade. Généalogies, photocopies d'actes notariés et de lettres de Jules Carsalade du Pont et de son entourage ecclésiastique. 1951-1986.

1 liasse

Fons Charles Bauby

Carles Bauby (1898-1971). Va ser director de la revista bilingüe *Tramontane*, principal vector de la cultura catalana en el Rosselló. Va mantenir relacions força estretes també amb els intel·lectuals de Barcelona. En 1951, va crear una col·lecció catalana, *Tramuntana*, que simbolitza tot el Rosselló. (Font: *Pyrénées-Orientales Roussillon*).

Tot i no ser un escriptor de llengua catalana, no vam descartar la consulta ràpida i molt parcial del fons conservat als ADPO, no inventariat, pensant que podia contenir documents en relació amb escriptors. Fent-ne una descripció molt succinta, podem citar el material següent:

- una caixa amb correspondència,
- una caixa amb fotografies i material gràfic, material personal de Bauby, com agendes, impresos *Tramontane*, galerades d'escrits *Tramontane*, escrits diversos en francès i en català com, per exemple, una còpia mecanografiada de *El Conte d'en Pipatis* transcrit per Simona Gay, amb indicació de qui contava aquest conte a Illa en 1870, *La Font d'Oli* (1938), notes de premsa, ex-libris,
- una caixa amb premsa dels anys 1930, retalls de premsa, cartes, etc.

A més, el repertori anomenat "*Pièces isolées et petits fonds*", de la secció J, mostra 2 llegats de Francesc Català que indiquem a continuació amb la cota corresponent:

- Gener de 1989: J 629: *Representació de la préza, mort y passió de Christo Senyor Nostre*. Manuscrit català anònim, final XVI-principi XVIII,
- Setembre de 1989: J 656: manuscrit català anònim XVII-XVIII s.

Finalment, com a complement de les informacions anteriors, la consulta de la bibliografia (veg infra Bibliografia consultada) ha permès de saber que els fons i documents següents es conserven als ADPO:

- manuscrits de teatre religiós, antic, català i rossellonés, segles XVII-XIX,
- fragment de la passió d'Illa del segle XIV,
- manuscrits en llatí del fons Naudo.

- Biblioteca Carles Fages de Climent de Figueres

S'hi conserva el llegat de Jaume Maurici, en particular la correspondència amb Josep Sebastià Pons, Simona Gay, Edmund Brazès, etc.

- Biblioteca Mazarine, París

Part del llegat de Josep Tastú

Josep Tastú "(Perpinyà, 1787-París, 1849) Filòleg. Fill d'un impressor, seguí l'ofici dels seu pare [...]. Col·laborà igualment en els repertoris bibliogràfics de Torres Amat i de Joaquim M. Bover. Del març de 1837 al juny de 1838 visità el Principat i les illes Balears i hi recollí material important que no fou a temps de publicar. Les seves notes sobre Mallorca foren utilitzades per Georges Sand a *Un hiver à Majorque*. Escriví *Los Contrabanders* (1833), imitació en "llengua romano-catalana" del poema del mateix títol de P.-J. de Béranger, i preparà una edició del poema sobre la batalla de Lepant de Joan Pujol. [JMM]" Diccionari de la Literatura Catalana, Ed. 62, Barcelona, 1979, p. 693.

La biblioteca Mazarine de París conserva una part del llegat de Josep Tastú (1787-1849). Veg www.calames.abes.fr.

- Biblioteca Municipal de Rouen

Segons la bibliografia consultada, s'hi conserva una col·lecció manuscrita de goigs catalans.

- Biblioteca Universitària de Tolosa de Llenguadoc

A la col·lecció Dumège, la biblioteca universitària de Tolosa de Llenguadoc conserva cants diversos de la Catalunya i del Rosselló del segle XIX, en occità i en català. Veg www.calames.abes.fr.

- Mediateca de Montpellier

La consulta de la bibliografia (veg Bibliografia consultada infra) ha permès de saber que el material d'arxiu relatiu al teatre català del Rosselló es conserva al fons Vallat de la mediateca de Montpellier.

- Mediateca de Perpinyà i departament de català de la mediateca

A la mediateca de Perpinyà, carrer Émile Zola, 15 i al departament de català de la mediateca, avinguda de la Grande-Bretagne, 42, es conserven els fons Joan Amade i Francesc Català.

Fons Joan Amade

(Veg ressenya biogràfica infra)

Una part de la biblioteca de Joan Amade, quaderns d'escola, quaderns manuscrits, fotografies dels arxius familiars, correspondència, retalls de premsa, manuscrits de cursos, conferències, articles i papers de família es conserven al departament de català de la mediateca de Perpinyà. Aquest fons està en curs de tractament.

Fons Francesc Català

Francesc Català (1929-1988), va ser metge a Vinça i poeta. És conegut pel seu gran humanisme i les seves inquietuts culturals. Entre d'altres, va ser molt amic amb Antoni Cayrol, pseudo. Jordi Pere Cerdà.

La biblioteca personal de Francesc Català va ser dipositada a la mediateca de Perpinyà. Tal com es pot veure al catàleg en línia de la mediateca, consta de llibres en francès i en català d'autors com Llúcia Bartre, Joseph Bergnes, Pau Berga, Jordi Carbonell, Esteve Caseponce i del mateix Francesc Català.

Cal fer aquí un petit incís per indicar que Antoni Cayrol conserva una part dels arxius de Català, suposadament una part de la seva biblioteca i uns manuscrits inèdits que queden per inventariar i catalogar i que, segons informacions que vam recollir oralment i que s'haurien de comprovar, la cantant Teresa Rebull també conserva poemes de Català.

A part d'aquests dos fons, el catàleg en línia del fons antic evidència els documents següents:

- recull de poesies catalanes, document numeritzat,
- *Vinyes i Dones* d'Albert Saisset, pseud. *Un Tal* (1842-1894), document numeritzat,
- tragèdies catalanes (1816), manuscrit,
- drames catalans micrografiat. L'original és propietat d'un particular,
- teatre còmic, microfilm,
- *Records d'en Rosselló* de Pere Talrich, microfilm.

El Registre de llibres del departament de català de la mediateca de Perpinyà mostra els donatius següents:

- Llúcia Bartre, escriptora,
- Carles Bauby, director de la revista "*La Tramontane*",
- Jordi Carbonell, escriptor,

- Mgr Carsalade du Pont,
- Antoni Cayrol, escriptor,
- Gumersind Gomila, escriptor,
- Albert Cazes,
- Jordi Mas, escriptor,
- Joan Morer, escriptor,
- Renada Laura Portet.

El Registre de la fonoteca del departament de català de la mediateca de Perpinyà mostra una sèrie de vídeo-memòries dedicats als escriptors següents:

- Antoni Cayrol,
- Pere Verdaguer,
- Francesc Català.

També es conserven a la mediateca:

- un recull de cartes manuscrites enviades al Bisbe Carsalade du Pont pels capellans de la diòcesi per a l'elaboració d'una compilació dels Goigs del Rosselló,
- una donació de Paul Brinquant, besnet de l'escriptor Pere Talrich: *Al Rosselló recorts*/Pere Talrich, 1887, exemplars amb correccions de l'autor, correspondència amb Toulouse Lautrec, Jacint Verdaguer, Emmanuel Aragó.

- Service Commun de la Documentation de l'Université de Perpignan (Biblioteca Universitària)

Fons Grandó

Carles Grandó (Tuïr 1889-1975). Poeta, narrador i comediògraf. Durant alguns anys tingué cura de l'organització dels JF de la Ginesta d'Or, dels quals passà a ésser després secretari honorari perpetu. Fou un element actiu de l'associació per a la defensa de la cultura catalana GREC i més tard pertangué a l'IREC. En poesia publicà *El clam roig* (1917), *Fa sol i plou* (1932) i *Joc de miralls* (1963). En prosa, *Fariboles* (1917), *Gatimells* (1918) i *Rossellonenques* (1930). També escriví teatre: *Amos i domèstics* (1912), *Aqueixa mainada* (1913) i *L'àvia* (1962). [JCP]” Diccionari de la Literatura Catalana, Ed. 62, Barcelona, 1979, p. 298.

A banda dels manuscrits repertoriats a la web de Calames (Veg www.calames.abes.fr), i d'una col·lecció de revistes inventariades (veg quadre a continuació), el fons Grandó no està inventariat.

FONDS GRANDO		
FGR	1	Recueil de l'Académie des jeux floraux . Toulouse
FGR	2	Tour latine (la) : revue méditerranéenne
FGR	3	Vallespir : revue trimestrielle
FGR	4	Gai saber (lo)
FGR	5	Revue catalane
FGR	6	Bulletin de la fédération des groupes amicaux de Perpignan
FGR	7	Eveil catalan (l')
FGR	8	Almanac de la poesia
FGR	9	Rialles devient Veü del Canigo (la)
FGR	10	Tramontane
FGR	11	Revue artistique : organe officiel
FGR	12	Vida nova
FGR	13	Revue des langues romanes
FGR	14	Bulletin - Société des auteurs, compositeurs ...
FGR	15	Almanac català - rossellonés
FGR	16	Coq catalan (le)
FGR	17	Catalan de Paris (le)
FGR	18	Oc (1924)
FGR	19	Revue de Catalogne (la) : revue internationale
FGR	20	Art et action
FGR	21	Revista catalana
FGR	22	Felibrige (lou)
FGR	23	Jocs florals de la llengua catalana
FGR	24	Lectura popular : biblioteca d'autors catalans
FGR	25	Circulo catalan
FGR	26	Jeux floraux du genêt d'or
FGR	27	Targo (la)
FGR	28	Gazette catalane
FGR	29	Almanach occitan
FGR	30	Montanyes regalades
FGR	31	Sources vives : le miroir de l'esprit français
FGR	32	Politique et littérature

Claude Greis, responsable de la secció lletres i ciències humanes de la biblioteca universitària, va acceptar donar-nos accés a la sala de reserva per tal que poguéssim fer un estat de la qüestió. És un fons força interessant que consta de la biblioteca personal de l'escriptor, manuscrits, correspondència, material gràfic, retall de premsa, etc. Vam elaborar un fitxer, que fem figurar a continuació, per tal d'intentar de sintetitzar el que vam observar, tot i que cal precisar que es tracta només d'un esbós de descripció i que només pretén servir de mostra de la riquesa del fons. Cal assenyalar que Claude Greis mostra fermesa en la seva voluntat de valorar aquest fons amb rigor científic i considera aquest projecte com una de les seves prioritats.

Arxivador	Escenes comiques. Faules. Carnavalades ben catalanes i tradicions (Sardana - Nadals - Gastronomia)
Arxivador "Charles Grandó Œuvres publiées Noms des compositeurs (E.Morera, A. Saisset...)	Anotacions
Arxivador "Charles Grandó Œuvres publiées Noms des compositeurs (E.Morera, A. Saisset...)	Indicacions manuscrites per a una escenografia
Arxivador "Charles Grandó Œuvres publiées Noms des compositeurs (E.Morera, A. Saisset...)	Manuscrits: A Un Tal, A Pompeu Fabra
Arxivador "Charles Grandó Œuvres publiées Noms des compositeurs (E.Morera, A. Saisset...)	Sovint, textos bilingües
Arxivador "Charles Grandó Œuvres publiées Noms des compositeurs (E.Morera, A. Saisset...)	Textos impresos
Arxivador "Charles Grandó Œuvres publiées Noms des compositeurs (E.Morera, A. Saisset...)	Textos mecanografiats
Arxivador "Charles Grandó Œuvres publiées Noms des compositeurs (E.Morera, A. Saisset...)	Traducció en català per Grandó, d'un text d'Albert Bausil
Arxivador "Critiques sur L'Àvia"	Article en la revista Canigó, mars 1963
Arxivador "Critiques sur L'Àvia"	Comèdia lírica Rossellonesa en dos quadres de Carles Grandó, Ed. Tramontane.
Arxivador "Critiques sur L'Àvia"	Manuscrit de Just Calveyrach
Arxivador "Critiques sur L'Àvia"	Poesia de M. Angels Vayreda a C. Grandó, Al Majoral Carles Grandó amb motiu de rebre la seva comèdia lírica "L'Àvia"
Arxivador "Critiques sur L'Àvia"	Premi de Teatre als Jocs Florals de la Llengua Catalana, Londres, 1942
Arxivador "Critiques sur L'Àvia"	Programa 1938, Orfeó Canigó
Arxivador "Critiques sur L'Àvia"	Retalls de premsa
Arxivador "Critiques sur L'Àvia"	Text de Simona Gay Pons, 15/2/1963, en català
Arxivador "Critiques sur L'Àvia"	Text d'un programa de Radio Popular de Figueres, text de Montserrat Vayreda Trullol, en català
Arxivador "Critiques sur L'Àvia"	Text mecanografiat de Just Calveyrach (Prix Guillaume Apollinaire), en francès
Arxivador "Critiques sur l'œuvre de Carles Grandó, Fa sol i plou, El clam Roig"	Còpia d'una carta de Pons a Grandó, maig 1932, amb anotacions. Carta de felicitacions
Arxivador "Critiques sur l'œuvre de Carles Grandó, Fa sol i plou, El clam Roig"	Expedient El Clam Roig

Arxivador "Critiques sur l'œuvre de Carles Grandó, Fa sol i plou, El clam Roig"	Programme Concert
Arxivador "Critiques sur l'œuvre de Carles Grandó, Fa sol i plou, El clam Roig"	Quadern amb les inicials de l'autor "C G", Notes i retalls de premsa, 1912,1913, en relació amb Fleurs de Vie, Aqueixa Mainada
Arxivador "Critiques sur l'œuvre de Carles Grandó, Fa sol i plou, El clam Roig"	Quadern amb retalls de premsa, anotacions manuscrites que indiquen la procedència dels articles
Arxivador "Critiques sur l'œuvre de Carles Grandó, Fa sol i plou, El clam Roig"	Text d'un discurs, d'un article de Joan Maria Guatel: elogi fet a Grandó, sobre paper de l'Ateneu de Barcelona
Arxivador "Critiques sur l'œuvre de Carles Grandó, Fa sol i plou, El clam Roig"	Textos de poesies mecanografiats i manuscrits. A vegades, hi ha correccions i firma de Grandó
Arxivador "Critiques sur l'œuvre de Carles Grandó, Fa sol i plou, El clam Roig"	Traducció francesa de Fa Sol i Plou
Arxivador CLASSÉE 1940-1954	Correspondència per buidar. Uns quants exemples:
Arxivador CLASSÉE 1940-1955	Simona Gay, París, 21/4/1942
Arxivador CLASSÉE 1940-1956	Carles Bauby, director de la revista Tramontane
Arxivador CLASSÉE 1940-1957	Horace Chauvet, 1944
Arxivador CLASSÉE 1940-1958	F. Mistral
Arxivador CLASSÉE 1940-1959	Antoine Cayrol, 22/4/1945
Arxivador CLASSÉE 1940-1960	Llúcia Bartre, 25/4/1945
Arxivador CLASSÉE 1940-1961	Pau Casals, 28/5/1945
Arxivador CLASSÉE 1940-1962	Gumersind Gomila, 28/3/1947
Arxivador CLASSÉE 1940-1963	A. Rovira Virgili, 23/3/1948
Arxivador CLASSÉE 1940-1964	Pompeu Fabra, 8/5/1948
Arxivador CLASSÉE 1940-1965	Cartes en el moment de la mort de Jean Amade (1949)
Arxivador CLASSÉE 1940-1966	Horace Chauvet, 8/4/1949. Parla de Poggi, Gomila, Pons, Brazès
Arxivador CLASSÉE 1940-1967	Abdon Poggi, 9/7/1949. Treballa a Villiers-sur-Marne. Nostàlgia del país
Arxivador CLASSÉE 1955-1968	Correspondència Jocs Florals. Per exemple:
Arxivador CLASSÉE 1955-1969	Simona Gay, 1955. Cayrol rebrà la Cigale
Arxivador CLASSÉE 1955-1970	Corresponsals a Barcelona, Santiago de Xile, Buenos Aires
Arxivador CLASSÉE 1955-1971	F. Mistral, 1956
Arxivador CLASSÉE 1955-1972	Antoni Cayrol
Arxivador CLASSÉE 1955-1973	Correspondència amb Montreal. Es llegirà un poema a la televisió canadenca
Arxivador CLASSÉE 1955-1974	Polèmiques, conflictes
Arxivador CLASSÉE 1955-1975	Correspondència amb l'Esbart Verdaguer en relació amb la commemoració del 75è aniversari de Canigó. Monument a la memòria de Verdaguer a Perpinyà (1960)
Arxivador CorrespOndance inventoriée Amade, Brazès, Mmaurette, Noell, Pons	Inventari consultable a Calames

Arxivador Correspondances littéraire et diverses. Rayé	Dossier en relació amb el Felibrige
Arxivador Correspondances littéraire et diverses. Rayé	Retalls de premsa tolosana
Arxivador Coupures	Conté també discursos (esborranys, manuscrits i tapuscrits), 1926-1955. Exemples:
Arxivador Coupures	Discurs de benvinguda als poetes Antoine Orbiac i Jordi Pere Cerdà, 30/5/1954
Arxivador Coupures	Dossier Les Sociétés Savantes conté:
Arxivador Coupures	Hommage à Joan Amade, 19/12/1948
Arxivador Coupures	Hommage à Pompeu Fabra, 29/2/1948
Arxivador Coupures	Memòria de la Fête d'Inauguration du buste d'Oun Tal, que va tenir lloc a Perpinyà el 25 de novembre de 1923, amb textos de Horace Chauvet, Pau Berga, Carles Grandó, Josep Sebastià Pons, Albert Bausil, Jean Amade, Charles Bauby, Jules Delpont, Josep Bonafont.
Arxivador Coupures	un quadern Hommage de la Colla del Rosselló au poète catalan roussillonnais Albert Saisset (Oun Tal)
Arxivador Discours de Ch. Grandó destinés aux séances des Jeux Floraux du Genêt d'Or	Manuscrit de L'Àvia, abril de 1938, en un quadern d'escola
Arxivador Discours de Ch. Grandó destinés aux séances des Jeux Floraux du Genêt d'Or	Tapuscrit corregit de L'Àvia
Arxivador Hommages à C. Grandó	Retalls de premsa
Arxivador Hommages rendus par Charles Grandó à divers poètes roussillonnais	Programmes Radio Roussillon
Arxivador Hommages rendus par Charles Grandó à divers poètes roussillonnais	Retalls de premsa
Arxivador Hommages rendus par Charles Grandó à divers poètes roussillonnais	Quadern: Inauguration Monument Deodat de Severac, 27/4/1924, ville de Céret
Arxivador Jocs de Miralls.	Presse. Appréciations. Lettres. Ventes. N° offerts, 1963
Arxivador La langue catalane. P. Fabra	Hommage à la mémoire du grand Pompeu Fabra
Arxivador La langue catalane. P. Fabra	Notes apuntades en un Goig
Arxivador La langue catalane. P. Fabra	Notes històriques
Arxivador La langue catalane. P. Fabra	Paraules de cançons
Arxivador La langue catalane. P. Fabra	Quaderns de vocabulari
Arxivador La langue catalane. P. Fabra	Quaderns d'exercicis
Arxivador La langue catalane. P. Fabra	Retalls de premsa
Arxivador Manuscrits	<i>Miralls d'Amor</i>
Arxivador Registres J.F.	Jocs Florals 1924-1968
Arxivador Vocabulaire roussillonnais	Conté a més un dossier "Manuscrits de C. Grandó"
Arxivador. F. Grandó Divers	<i>A la pau</i>
Arxivador. F. Grandó Divers	Albert de Quintana, La Cançó de Catalunya (Torroella de Montgrí), 1869
Arxivador. F. Grandó Divers	Cartes rebudes en ocasió de la Légion d'Honneur
Arxivador. F. Grandó Divers	Charles Fabre (occità)
Arxivador. F. Grandó Divers	<i>Chœur des Iles Grecques : épisode traduit de l'Atlantide de Don Jacinto Verdaguer, concours 1883</i>
Arxivador. F. Grandó Divers	Còpies de documents d'Enric Guiter (Archives de la Société pour l'Étude des langues romanes, Montpellier) i de manuscrits de Justí Pepratx (en provenance des Archives de la Société pour

	l'Étude des langues Romanes)
Arxivador. F. Grandó Divers	Dossier Lettre de J.S. Pons sans date : affaire Delpont/Grandó
Arxivador. F. Grandó Divers	<i>Dossier Personnel: cartes</i>
Arxivador. F. Grandó Divers	Justí Pepratx, còpies dels manuscrits que proceden dels Arxius de La Société pour l'Étude des langues romanes: Blancafort, romance catalane, bilingüe català/francès. Recollit i traduït per Justí Pepratx, 1879
Arxivador. F. Grandó Divers	<i>La llengua de Cardona</i>
Arxivador. F. Grandó Divers	<i>L'Albe, cant d'allegrie</i>
Arxivador. F. Grandó Divers	<i>Lo llop y l'anyell. Galerades</i>
Arxivador. F. Grandó Divers	<i>Lo llop y l'anyell fàbula J. Pepratx</i>
Arxivador. F. Grandó Divers	<i>Lo Roure y la Canya, fàbula, J. Pepratx</i>
Arxivador. F. Grandó Divers	Manuscrit datat de Juliol de 1883, firmat LL. Rovira Benet, Pbre. Memòries de l'abat Josep Piol: Adeu!
Arxivador. F. Grandó Divers	Manuscrit de Pau Berga, daté du 25 novembre 1923: Colla del Rosselló
Arxivador. F. Grandó Divers	Uns documents no classats
Arxivador Le Félibrige Correspondance non classée	Exemples: Abdon Poggi, Albert Bausil, Bonafont
Arxivador Le Félibrige Correspondance non classée	Dossier Officiel: venda dels béns de Saisset. Donació a l'Académie des Jeux Floraux, 1956
Arxivador Le Félibrige Correspondance non classée	Exemples: Ferran Agulló i Vidal, Gomila, López-Picó, Pau Berga
Biblioteca	Amade, Jean, Bibliographie critique pour l'étude des origines et des premières manifestations de la Renaissance littéraire en Catalogne au XIXe Siècle, Paris, Toulouse, 1924
Biblioteca	El món llatí
Biblioteca	Folklore del Rosselló
Biblioteca	Guitier, Henri, L'extension successive des formes de politesse. Actas do IX Congresso Internacional de Linguistica Romanica. Universidade de Lisboa, 1969
Biblioteca	La botànica catalana
Biblioteca	La farmàcia catalana
Biblioteca	La llengua, la gramàtica, l'ortografia, mètode d'aprenentatge del català per a nens
Biblioteca	La versificació
Biblioteca	Les ciències ocultes
Biblioteca	Literatura llatina
Biblioteca	Llibres amb dedicatòria: Josep Deloncle, Frederic Saisset
Biblioteca	Llibres en castellà
Biblioteca	Llibres en català (traduccions)
Biblioteca	Llibres en occità (traduccions)
Biblioteca	Noël, Henry, Élements d'une bibliographie roussillonnaise, Perpignan, 1957
Biblioteca	Obres de caire general sobre la literatura, i en particular, la literatura catalana, rossellonesa i occitana. Molts llibres porten una dedicatòria
Biblioteca	Obres de la Biblioteca Popular de l'Avenç
Biblioteca	Saisset, Frederic, Qu'est-ce-que la métaphysique ?
Correspondència	Cartes de Jean Amade a Carles Grandó
Correspondència	Cartes de Josep Sebastià Pons a Carles Grandó
Correspondència	Cartes de Louis Amade (fill de Jean) a Carles Grandó
Correspondència	En fulles soltes, inventari de la correspondència
Documents diversos	Adreces
Documents diversos	Apunts diversos
Documents diversos	Còpia dels estatuts de l'Association Polytechnique des Pyrénées-Orientales, adoptats per l'Assemblea General del 13 de desembre de 1879
Documents diversos	Dibuixos de flors, ram d'olivar de plata
Documents diversos	Invitació a la lectura per C. Grandó del seu nou llibre de poesies Fa sol i plou, que aviat es publicarà a La Revista, saló d'actes de l'Ateneu Barcelonés, mars 1932
Documents diversos	Invitacions al Sopar d'amistat al poeta rossellonés Carles Grandó, Barcelona, 9/11/1929
Documents diversos	Le Guide du Réfugié et des Démobilisés
Documents diversos	Menú en ocasió de l'homenatge a Bonafont, 26/9/1926
Documents diversos	Treball preparatori sobre el folklore oral, Fonoteca nacional

Material gràfic	17 fotos: a vegades porten una dedicatòria, i el nom del fotògraf
Material gràfic	2 caricatures
Material gràfic	6 sobres
Material gràfic	Clixés: Reines dels Jocs Florals (ex. 1928)
Material gràfic	Clixés: retrats
Material gràfic	Clixés: Saisset, Berga, René Grandó, Pierre Vidal. Suport: plaques sobre plaques de fusta 1,5/2cm de gruix
Material gràfic	Fotografies de la Ginesta d'Or. Al dors de cada fotografia, n'hi ha la descripció
Material gràfic	Segell: Association Polytechnique des Pyrénées-Orientales
Retalls de premsa	Articles de premsa sonora C. Grandó, 1949
Retalls de premsa	Bulletin Méridional, "Le Genêt d'Or", 28 mai 1936
Retalls de premsa	Dernière heure, "Les XVIè Jeux Floraux ont été brillamment célébrés hier. Le poète Jean Amade, récemment promu dans la Légion d'Honneur, a été l'objet d'un touchant hommage", vendredi 19 mai 1939
Retalls de premsa	<i>Journal des P.O.</i> , 20 février 1852
Retalls de premsa	<i>La Nau</i> , 1929
Retalls de premsa	<i>La Publicitat</i> , 1924, Article sobre C. Grandó
Retalls de premsa	<i>La Veü de Catalunya</i> , "Els Jocs Florals de l'Acadèmia de la Ginesta d'Or del Rosselló", dijous 28 maig 1936
Retalls de premsa	<i>La Veü de Catalunya</i> , Poema d'Edmon Brazès, 15 setembre 1935
Retalls de premsa	<i>Le Coq Catalan</i> , 1923
Retalls de premsa	<i>Le Petit Méridional</i> , 19 de maig de 1939, "Les Jeux Floraux du Genêt d'Or"
Retalls de premsa	<i>L'Eveil Catalan</i> , "Avant l'hommage Frederic Mistral", 31 mai 1930
Retalls de premsa	<i>L'Eveil Catalan</i> , Grandó, Carles, "La Maintenance Catalane du Félibrige", 29 mars 1930
Retalls de premsa	<i>Midi-Soir</i> , 1942
Retalls de premsa	Toulouse
Tapuscrits	Bonafont, Josep. Poesia
Tapuscrits	Conferències donades per C. Grandó
Tapuscrits	Còpies amb correccions manuals dels textos
Tapuscrits	Documents de preparació de programmes de ràdio: 10 Minutes avec Horace Chauvet
Tapuscrits	Documents de preparació de programmes de ràdio: 10 Minutes avec le poète Jules Calveyrach. Presentació del poeta Charles Grandó. Radio-Roussillon. Émission littéraire, 10 mai 1929
Tapuscrits	Poesies de El Pastorellet de la Vall d'Arles, Pere Talrich, E. Casepouse, Pere Courtais

Fons Queralt

Josep Queralt i Clapés ([?]-Perpinyà, 1965). Fundador-Propietari de les *Edicions Proa*. Les *Edicions Proa* van ser fundades l'any 1928 a Badalona amb la col·laboració de Marcel·lí Antich, mestre d'escola. Amb la Guerra Civil, Queralt va haver d'exiliar-se. Va passar pels camps de Sant Cebrià i d'Argelers, d'on va sortir a la fi de l'estiu 1939 gràcies a Surjus, el seu amic de quan era col·legial al Liceu Aragó. Després es va establir a Perpinyà, domiciliat 4, *Place Cassanyes*, que va ser sempre el domicili de les *Edicions Proa*. Per poder obtenir una carta de comerciant estranger com a editor en llengua catalana i castellana, va comptar amb l'apoi dels seus amics, molt interessats per l'obra que *Proa* havia realitzat a Catalunya. Es va arribar a què l'ajuntament comprés llibres en català de *Proa* per a donar als infants, en el repartiment de premis de fi d'any escolar. Es va crear un Patronat, presidit pel Mestre Pau Casals perquè les *Edicions Proa* tinguin el suport econòmic necessari per a normalitzar llurs publicacions. Les *Edicions Proa* van dur a terme les seves activitats a Perpinyà desde l'any 1950 fins a l'any 1965. El tipus de funcionament de les edicions era a base de contacte epistolar. (Fonts: Joana Serrats, esposa Gravosqui, veg Bibliografia consultada infra).

Aquesta ressenya pretén mostrar que el fons de l'editor de *Proa* dona una visió rellevant de l'estat de la literatura catalana en el període de l'exili. Entre d'altres coses, les cartes conservades al fons mostren la vida de la catalanitat. Per això, ens va semblar oportú de fer constar aquest fons a la nostra memòria tot i que no es tracta pròpiament dit del fons d'un escriptor. Creiem que s'hauria de tenir-lo en compte en el futur del projecte global relacionat amb Espais Escrits. És un patrimoni literari: conté manuscrits i tapuscrits corregits, en català, destinats a ser publicats per un editor català refugiat a Perpinyà. Mostra la producció a la Catalunya del Nord. A part d'Artur Comte, no es tracta d'escriptors rossellonesos. Amb l'ajut i l'assessorament del professor Domènec Bernardo, vam fer una aproximació d'inventari del fons.

Capsa fons Queralt 1:

- articles sobre les llengües maternals a *Le Monde*. Michel Legris. Sèrie publicada en 1964,

- un sobre que conté *Lletres Catalanes* de Jordi de Montserrat. Tolosa de Llenguadoc, 1946,
- una carpeta Josep Carner. Correspondència amb Josep Carner de 1949 amb vista a la publicació de *El ben cofat i l'altre*. Segueix fins al 1951,
- dossier sobre *Proa*,
- Stefan Zweig, *Lletra d'una desconeguda*. Traducció de l'alemany. Fulls A5 mecanografiats reunits en una tapa de quadern,
- agenda d'adreces dels membres de la SEI,
- quadern: novel·la *Gavina*, 1943, Frederic Pujolà,
- 1964, gestió de l'editorial. Correspondència entre Ed. *Ruedo Ibérico* i *Proa*,
- cartes a Mme Antoinette Queralt,
- fitxes de gestió de les vendes,
- un sobre que conté diversos sobres entre els quals es troben fotografies de Pau Casals (una dedicada a Josep Queralt, 1943) i galerades de Camus, traducció de Joan Fuster,
- targeta de Pau Casals que es mostra favorable a una traducció en anglès per a difondre una obra en Anglaterra i als Estats Units. Es proposa de fer d'intermediari amb Kennedy,
- correspondència Josep Carner,
- nadal de Gomila, 1962,
- esborranys i notes,
- Casal Català de Angoulême,
- un sobre que conté un començament d'inventari cronològic: 1950-1954: factures, notes, esborranys,
- un sobre amb retalls de premsa, 1964. Difusió i recepció. Articles literaris. Publicitats.

Capsa fons Queralt 2:

- Pitarra, *Don Jaume el Conquistador*. Drama històric en un acte i en vers,
- sèrie d'assaigs. Galerades. Alexandre Galí, *Una hipotètica revolta d'uns mestres hipotètics* (Biblioteca El Camí), 1964, traducció d'una obra de Steinbeck *Of mice and men*, per Manuel de Pedrolo. Introducció literària del traductor, 23/5/1963. Tapuscrit i correccions manuals,
- *La légende de Pau Casals*. Auteur Arthur Comte, 1950. Una part del dossier de gestió editorial,
- un dossier majoritàriament de gestió editorial + 1 número de l'*Indépendant* + correspondència familiar,
- un sobre, 1964-1965, correspondència Patxot, Carner, Casals (buit).

Capsa fons Queralt 3:

- correspondència i documents de 1959 a 1965,
- correspondència i documents, 1960, 1961, 1962, classificat per any,
- un dossier amb una versió mecanografiada i corregida per Corredor i [?] + una part del manuscrit. Text no identificat,
- *Una revolta hipotètica d'uns mestres hipotètics* d'A. Galí. Correspondència i galerades amb correccions manuals, tapuscrit corregit, galerades corregides, 1 carta de Galí a Queralt, 15/10/1964,
- *Tapuscrit d'una novel·la*,
- Llibre XII. Tapuscrit corregit amb nombroses supressions de Corredor. Sense títol,
- Correspondència d'amics de l'editor,

Capsa fons Queralt 4:

- Correspondències 1963, 1964, 1965, classificació cronològica de Jeanne Gravoski,
- 1 carpeta de tapuscrits d'articles sobre Puig i Ferrater,

- dossier: col·lecció de fotografies: J. Puig i Ferrater, A. Nin, J. Queralt, 1929,
- correspondència 1964, en el moment en què l'editorial torna a Barcelona.

Capsa fons Queralt 5:

- fotos sobre suports de fusta: Casals,
- una caixa de fotografies de Puig i Ferrater,
- llibres de comptes de 1949 a 1956.

Capsa fons Queralt 6:

- dossier 1960, 1961, 1962, no classificat, correspondència i retalls de premsa,
- dossier revistes de les quals Queralt era subscriptor o que conservava, 1961 a 1968.

Capsa fons Queralt 7:

- fitxers clientela.

Capsa fons Queralt 8:

- revistes diverses,
- catàleg editat a Barcelona, en 1969.

Capsa fons Queralt 9:

- revistes,
- retalls de premsa,
- un dietari,
- cartes,
- documents administratius: carta de comerciant estranger, 1964-1967 (renovació), tarja d'identitat de la Generalitat de Catalunya, 1937,
- correspondència rebuda per l'esposa de Queralt després de la defunció de l'editor.

Capsa fons Queralt 10:

- publicacions diverses amb publicitats,
- correspondència,
- correspondència 1968,
- 1 carta de Pompeu Fabra, 1944,
- correspondència classificada per ordre cronològic, 1955-1959.

Capsa fons Queralt 11:

- 9 mecanoscrits + fragments volums X, XI.

Abans d'acabar el capítol dedicat a la biblioteca de Perpinyà, volem esmentar que s'hi conserven documents de Robert Gendre (1908-1980), no classificats. Gendre és un poeta de llengua francesa que va adaptar faules de La Fontaine "*à la manière d'Un Tal*" (Un Tal és el pseudònim d'Albert Saisset, escriptor nord-català en català). També va adaptar en francès textos catalans d'escriptors com Joan Amade, Un Tal, Edmund Brazès, Josep Sebastià Pons, Justí Pepratx, Simona Gay. Així doncs, va fer

obra de conservació i difusió del patrimoni literari català mitjançant la traducció, o almenys l'adaptació.

Entitats privades

- Association pour la Sauvegarde du Patrimoine de Clairà

Fons Bonafont

Josep Bonafont “[pseud. Pastorellet de la vall d'Arles] “(el Soler, 1854-Illa de Tet, 1935). Poeta. Canonge de Perpinyà, de família pagesa, fou un admirador de Verdaguer, promogué decididament la restauració literària al Rosselló i difongué les seves cançons populars i els seus poemes històrico-patriòtics, religiosos i paisatgistes per diverses revistes, com “*La Veu del Canigó*”, “*La Revue Catalane*”, “*Le Roussillon*”, etc. Els aplegà després a *Garbera Catalana* (1884), *Ais* (1887), *Ais i albadès* (1914), etc. Preconitzà també l'ús del català en articles i sermons i escriví un *Estudi sobre els goigs* (1907). [JMF]” Diccionari de la Literatura Catalana, Ed. 62, Barcelona, 1979, p. 102.

A l'*Association pour la Sauvegarde du Patrimoine de Clairà*, es conserven els documents, trobats a la sagristia de l'església de Clairà. L'associació disposa d'un inventari manuscrit: ens va facilitar-ne una còpia. Vam comptar amb la col·laboració de Rémi Malet, encarregat del patrimoni literari, per elaborar la descripció del fons que fem constar a continuació:

- fons de manuscrits, entre els quals un centenar en català: sermons de Bonafont, a vegades datats. Són del final del segle XIX : 1878, 1879, 1884, 1885, 1893, 1894,
- fulls 20x30, dobles. Lletre ben llegible,
- manuscrits autògrafs i traduïts o bilingües francès-català. Cada sermó és precedit de citacions llatines,
- manuscrits de l'obra de teatre transcrita *Lo Procés de Jesús*, potser de 1830,
- manuscrits de l'obra de teatre transcrita *La Passion de Joseph Abel*, 1764,
- tractats de teologia en llatí, 1719, 1720,
- tractat de física, 1765,
- curs de metafísica de l'Abat Naucho, 1829, propietat de Bazinet de Hossier,
- curs de teologia catalana en llatí,
- lletres pastorals: núm. 14 en català, Sant Martí del Canigó, català-francès, 1902, núm. 20, Sant Martí del Canigó, català-francès, 1903, núm. 28, *De la séparation de l'église et de l'État*, 1905, núm. 57, *La séparation du sol français*, 1872, núm. 79, prières pour la France à la demande de l'Assemblée Nationale, 1874,
- poemes i manuscrits en català i en francès. Còpies dels poemes de Bonafont. Documentació i treballs de recerca. Els fons conté els articles dels investigadors i dels crítics,
- manuscrits classificats per temes,
- poesies: *Fam i Sanch*, premiat a Barcelona al Certamen d'Enguany (1887),
- poesies i goigs, 1887. Còpia de les publicacions en *La Veu del Canigó*,
- articles sobre els goigs, signats Bonafont.

- Maison Diocésaine del Parc Ducup, Perpinyà

A la biblioteca i als arxius de la *Maison diocésaine*, es conserven:

- els arxius dels capellans,
- el fons local que tracta d'assumptes del departament dels Pirineus Orientals on hi pot haver documents en català: estudis, monografies, història, geografia, literatura local,
- obres publicades com, per exemple, les poesies de Bonafont, Casaponce etc.,

- els fons de capellans, l'inventari dels quals és consultable, en el respecte dels terminis legals de 50 anys, a través de la *Maison diocésaine*: Fondecave, Millasseau, Vergés, A Cazes, Tibaut Perarnaud, etc., capellans catalanitzants contemporanis,
- sermons, cartes, goigs, estudis, minoritàriament en català,
- el fons Naudo, instigador de la biblioteca diocesana del Parc Ducup als anys 1970-1980, conté un centenar de tapuscrits originals de sermons.

- Société Agricole, Scientifique et Littéraire des Pyrénées Orientales (SASL)

Enric Guiter Va morir a Ceret, l'any 1994 “(Ceret, 1909). Filòleg i literat. Es doctorà en ciències el 1939 i en lletres quatre anys més tard. Tot i que es dedicà a l'ensenyament, no negligí la investigació, com la tesi doctoral *Étude de linguistique historique du dialecte minorquin* i *Vocabulari de la cultura de la vinya al Rosselló*. Ha dirigit l'*Atlas linguistique des Pyrénées Orientales* (1966) i ha publicat els llibres de poemes *Canço de juny* (1951) i *De porpra i d'Or* (1957), a més de les narracions *Contes a Pipiu* (1960) i l'obra de teatre *Teló de boca* (1952). [RCM]” Diccionari de la Literatura Catalana, Ed. 62, Barcelona, 1979, p. 310.

Justí Pepratz “(Ceret, 1828 – Perpinyà, 1901). Poeta i traductor. Pels volts de 1880 era un peoner actiu i apassionat del moviment de la Renaixença al Rosselló. Publicà *Ramellets de proverbis, màximes, refrans i adagis catalans escollits i posats en quartets* (1880) juntament amb la traducció francesa; amb el pseudònim Pau Farriol de Ceret, el llibre de versos *Espigues i flors* (1882) i el 1883 *La Renaissance des lettres catalanes*. Fou dues vegades mantenidor dels JF (1883 i 1884), traduï al francès diverses obres de J. Verdaguer i el 1888 publicà el llibre de versos i cançons *Pa de casa* amb el mateix pseudònim. [CJG]” Diccionari de la Literatura Catalana, Ed. 62, Barcelona, 1979, p. 546.

Els arxius de la SASL no es poden consultar actualment perquè s'està a l'espera de la posada en marxa del nou local que hauria de concretar-se a breu termini. Tanmateix una conversa telefònica amb el President, Sr Belledent, permet saber que s'hi conserven uns manuscrits de Justí Pepratz i la seva biblioteca d'escriptors catalans del Sud, i la biblioteca d'Enric Guiter. Quedem a l'espera de l'obertura del nou local per a completar les informacions.

Arxius particulars

- Joan Amade

“(Ceret, 1878-1949). Erudit, filòleg, narrador i poeta. Cursà estudis superiors a la Sorbona de París i a la facultat de lletres de Tolosa i molt aviat s'interessà per les literatures hispàniques, especialment pel moviment de la Renaixença literària catalana, al qual dedicà la tesi doctoral *Origines et premières manifestations de la renaissance littéraire en Catalogne au XIXe siècle* (1924). De primer fou agregat de castellà i professor als liceus de Montalban i Montpellier (1904), després li encarregaren cursos de retòrica sobre llengua i literatura castellanen a la Universitat de Montpellier (1919) i l'any 1931 hom el nomenà professor a la mateixa Universitat. La seva obra està molt relacionada amb la concepció regionalista de la cultura, en la qual l'introduí Charles le Brun. Tots dos junts fundaren la Societat d'Estudis Catalans i la “Revue Catalane” (1907-21). També col·laborà a la Companyia de la Ginesta d'Or i mantingué una estreta vinculació amb Barcelona a través de l'IEC, del qual fou membre corresponent, i de la institució dels JF de Barcelona. Com a assagista publicà *Études de littérature méridionale* (1907), *Anthologie des poètes roussillonnais* (1908) i *L'idée régionaliste* (1912); a més, un recull de poemes catalans sobre la vida al camp, *L'Olivada* (1934), i també diverses novel·les curtes en francès: *Pastoure et son maître* (1909), *Chants roustiques et orations* (1926), *Mélanges de folklore* (1935). [RCM]” Diccionari de la Literatura Catalana, Ed. 62, Barcelona, 1979, p. 38, 39.

L'arxiu Joan Amade és tan dispers que no vam poder fer-ne un inventari organitzat. Per tant, fem constar a continuació les informacions que vam reunir a través de les entrevistes amb Georges Amade i Jeroni Parrilla i de les consultes a la biblioteca universitària, la mediateca de Perpinyà i el departament de català de la mediateca.

Vam entrevistar Georges Amade, fill de l'escriptor. Conserva el manuscrit de *Senhal, la conversió del Pastorell* i unes fitxes de vocabulari ordenades per ordre alfabètic que el seu pare, professor, utilitzava

per preparar les seves classes. Segons ens va explicar el Sr Georges Amade, René Botet va lliurar caixes que contenen els altres fitxers a la biblioteca de Perpinyà, però no hem pogut comprovar la seva ubicació. També explica Georges Amade que va entregar a Ramon Gual els originals dels articles publicats per *l'Indépendant* en els anys 1930. Són contes en prosa i n'hi ha una quinzena. Pel que fa als llibres escrits per Joan Amade que eren en mans de la família, van ser donats a la mediateca de Perpinyà, a la biblioteca d'Illa i a Ramon Gual. Com que no vam entrevistar en Ramon Gual, aquestes informacions s'haurien de comprovar ulteriorment. Quan es va vendre la casa familiar, del costat matern, els arxius van ser dipositats al departament de català de la mediateca de Perpinyà, el 2007.

Jeroni Parrilla ens va informar que unes cartes de Joan Amade es troben en les mans dels nous propietaris de la casa Amade, disposats a dipositar-les a una institució. Com a regidor de Cultura, Patrimoni i Catalanitat de l'Ajuntament d'Illa, en Jeroni Parrilla es cuidarà de fer-ne l'inventari. Es tracta d'una correspondència de 10 anys amb la família que s'acaba amb la guerra del 1914. En total, són entre 20 i 30 cartes.

El fons Grandó dipositat a la biblioteca universitària de Perpinyà conté documents originals de Joan Amade (veg. Supra Fons Grandó) i la part de manuscrits està catalogada al web de Calames (www.calames.abes.fr).

Una part de la biblioteca i dels arxius de Joan Amade es conserva al departament de català de la mediateca de Perpinyà (veg. supra).

- Edmund Brazès

Va morir a Ceret, l'any 1980. "(Ceret, 1893). Poeta, prosista i dramaturg. Ha participat en la tasca de catalanització de les contrades rosselloneses i és secretari perpetu dels JF de la Ginesta d'Or. Ha publicat el llibre de poesies *L'ocell de les cireres* (1957), influït per Josep Sebastià Pons, el de proses *Històries de veïnat* (1965), ambientat a Ceret, i l'obra teatral de caràcter fantàstic *La Neu* (1970). [JPC]" Diccionari de la Literatura Catalana, Ed. 62, Barcelona, 1979, p. 109.

Els arxius d'Edmund Brazès són conservats per la família que els va dipositar a casa de Marie Grau. Grau explica que Brazès conservava sistemàticament els seus manuscrits i esborranys, que les dates extremes van de l'any 1913 fins als darrers dies de la vida de Brazès i que René Botet va classificar la correspondència. Amb la col·laboració de Marie Grau, vam fer-ne la descripció següent:

- periòdics: *Mirador* (1934-1935), *Setmanari de literatura, art i música*,
- manuscrits ordenats per Brazès i agrupats en quaderns numerats. 10 quaderns,
- uns quaderns inacabats que poden incloure extractes d'obres d'altres escriptors,
- manuscrit de l'obra *Històries de veïnat*,
- correspondència amb Bauby,
- manuscrits dels seus diaris, retalls de premsa,
- cartes i postals dels seus corresponents,
- dossiers dels Jocs Florals,
- dossier "*Els Farriolets*", grup teatral *amateur* del qual era el tresorer,
- una caixa d'arxius personals,
- dossier *Mossen Esteve Caseponce*. (Maria Grau explica que Brazès va fer una recerca sobre Caseponce que es va publicar. Es conserven els treballs preparatius i els documents que li van permetre fer aquest treball),
- diverses versions de *Els tres ocells*,
- *Manel*, estat primitiu de *La Neu*,
- *Correspondència amb Josep Sebastià Pons*,
- Llistat dels llibres de la seva biblioteca, elaborat per ell mateix,
- El diari de guerra de Brazès: retalls de premsa relatius a la guerra i articles que transcriu.

No es descarta l'eventualitat que hi hagi altres arxius conservats per col·leccionistes o per la família però no ho vam poder confirmar.

- Llúcia Bartre

(Illa, 1880-1977). Comediògrafa. Deixeble de l'abat Caseponce, va publicar la seva primera obra *Primers passos* en 1930. Entre d'altres obres, citarem *El testament de l'oncle Poune*, *Retalls* (1933), *Flors d'argelac*, *Bartranades*, *Rialles* (1942) i *Els set pecats capitals* (1948).

Jeroni Parrilla té coneixement que els arxius de Llúcia Bartre es conserven a cases d'uns particulars. La seva intenció és de contactar-les per tal d'organitzar una visita; farà la mateixa gestió amb altres particulars, coneguts seus, que conserven arxius de Josep Bonafont i Josep Molins.

- Pau Berga

“(Pesillà de la Ribera, 1864-1947). Poeta. Funcionari colonial. Defensor de la unificació ortogràfica al Rosselló, donava regularment llargues peces a la « Revue Catalane ». Publicà els poemes *La Mare-Terra* (1913), diversos monòlegs i unes *Fables de La Fontaine traduites en vers catalans* (1909) [PV]” Diccionari de la Literatura Catalana, Ed. 62, Barcelona, 1979, p. 82.

L'original de la correspondència de Pau Berga, estudiada i publicada per Miquela Valls, es conserva a la mediateca de Perpinyà tot i que, com ho vam explicar al capítol dedicat a la mediateca, momentàniament no és consultable.

Segons l'investigador Vicenç Pérez, a l'arxiu particular de la família, concretament el nés de l'escriptor, es conserven fotografies i dos poemes inèdits i manuscrits. S'haurà de llegir l'antologia publicada per Vicenç Pérez, *Pau Berga*, Ed. de L'Olivier, Perpignan, 2005, que, entre d'altres tasques, va mantenir converses orals amb els familiars de l'escriptor, utilitzar el material recopilat per Miquela Vallès (veg. Infra) i completar la recerca.

- Jordi Carbonell

Jordi Carbonell i Tries (Perpinyà, 1920). Novel·lista i defensor de la causa catalana, va guanyar diversos premis: el premi Pous i Pagés, el 1975, amb *Li tiri la primera pedra*, el premi Sant Jordi, en 1980, amb *Un home qualsevol*, el premi Fiter i Rossell, en 1992, amb *El gat de casa*. La seva producció segueix el ritme d'una novel·la cada any, amb un decorat identificable com a català i sovint perpinyanenc.

Els arxius de Jordi Carbonell, conservats per la seva dona i ell mateix, consten dels textos mecanografiats publicats i inèdits, de la correspondència mantenida amb les editorials, tant del Nord com del Sud i les Institucions. Dónen a conèixer les dificultats amb les quals l'escriptor es confronta en el moment de publicar i de distribuir les seves obres.

- Gumersind Gomila

“(Maó, 1906-Perpinyà, 1970). Poeta. Residí des de la seva joventut al Rosselló, de primer a Cotlliure, a l'època del moviment *fauve* i superrealista, i després a Perpinyà. Home de fina sensibilitat, alternà la literatura amb el dibuix, la pintura i, sobretot, la ceràmica al seu obrador de Sant Vicenç. Amb Jean Lurçat compongué grans *panneaux* destinats a diferents ciutats. Formà part del moviment catalanista rossellonés Nostra Terra. En poesia publicà *La sorra calenta* (1943), *Llucifer*, *llegenda íntima* (1966), *El vent fidel* (1967) i *Els ocells morts* (1969). Ell mateix es declarava deixeble de l'escriptor francès Alain i la seva obra és una barreja d'elements sensorials i d'introspecció. [JPC]” Diccionari de la Literatura Catalana, Ed. 62, Barcelona, 1979, p. 296.

Michel Bourret, besnebot de l'escriptor i catedràtic de l'Universitat de Montpeller III, i Ismael Pelegrí, investigador i especialista de Gomila, ens van explicar que, per diversos motius, els manuscrits i l'obra inèdita de Gumersind Gomila van desaparèixer. En canvi, la família conserva, en els seus arxius

privats, dibuixos, quadres i documents diversos que Michel Bourret ens va permetre consultar i posar a la nostra disposició. En va escanejar i fotografiar una part el llistat de la qual fem figurar a continuació amb els titulats i la descripció de Michel Bourret:

Creacions	2barques_1
	2barques_2
	1850
	arbre_13x0016
	atzavara_1
	atzavara_2
	atzavara_3
	atzavara_4
	atzavara_5
	ceramica_1
	Ceramica_2
	Ceramica_3_1962
	Ceramica_4_1963
	esboc_Flors_litografia
	esquisse_ceramique_1
	esquisse_ceramique_2_15-02-1962
	Estatua_1925.jpg
	Flors_litografia.jpg
	flors_13x0016.jpeg
	Flors_retolador
	hipocamp_13x0016.jpeg
	horitzo_1
	horitzo
	Linteau_entree_SantVicens_1961
	Lurcat_Gomila_HotelCatalogne_1961
	noia_1_16x12
	noia_2_16x12
	noia_4_13x0016
	Nou_estil_1
	Nou_estil_2
	Nou_estil_3
	ocell_1_16x12.jpeg
	Ocell_1
	ocell_2_16x12.jpeg
	Ocell_2
	ocell_3_16x12
	Ocell_3
	ocell_4_13x0016
	ocell_5_13x0015
	Peixos_retolador_blanInegre
	Peixos_retolador
	pesca_13x0016
	pescadora
	Projecte_RTF_Strasbourg
Documentació	Carnet_Change_1969
	Certificado_nacionalidad_1969
	Pasaporte_1967
Esqueles	esquela_Bauby
	esqueles
Ex llibris	exlibris_G.Gomila
Exposicio_Gumersind_Gomila	
Fotografies	1957
	1959_Maquette_Lurcat
	Atelier_SantVicens_1959

	Atelier_SantVicens_1965
	Avec_Dali_E.Pesque_Port.Lligat1955_2
	Avec_Dali_E.Pesque_Port.Lligat1955
	Avec_Dali_Port.Lligat1955_2
	Avec_Dali_Port.Lligat1955
	AvecCarlesGrando&Trescases_Amelie_1945
	AvecLurcat_Collioure1955_2
	AvecLurcat_Collioure1955
	Buste_Gumersind
	Gumersind_1949
	Gumersind_JosepPla_JosepSebastiPons_Perpignan_1956
	Gumersind_Perpignan
	JocsFlorals_Perpinya1958_2
	JocsFlorals_Perpinya1958
	JocsFlorals_Perpinya1964_FBMoll_CarlesGrando
	Mare_Gumersind
	Octavio_Angeleta
	Pare_Gumersind
Homenatge	Homenatge a Gumersind Gomila (1905-1970) amb motiu del centenari del seu naixement
	Dossier de premsa centenari Gomila
Manuscrits	Llista de vocabulari, català/castellà, en un full, s/d
	Fragments Pateia_Anna
	Fragments TresPorquets.pdf
Mapes	geometria_1
	Mapa_1
	Mapa_2
	Mapa_3
	Mapa_4
Ocupació nazi Perpinyà	Cuina
	esbc_tanc_Castillet_1942
	esboc_FeldGendarme
	esboc_soldat_Castillet
	esboc_tanc_Castillet_1942
	FeldGendarme
	Perpignan_Nazi_Senyera
	PlaceArago
	retratSS
	Soldat
	tanc_Castillet_1942
	Tropa
Paisatges	Bolivia-Goteborg' 17-1
	Desde_el_umbra' 2-7-1922
	El_Kanguro' 18sep
	Ermitage_de_consolation'
	Estrella_del_mar' 15agosto
	Morabito_Beni-Saida' 8-10
	Un_rincon_poetico' 11-6
	Alcanfar_2abril
	Ametllers en flor 33x38 oli sobre taula
	ametllers en flors
	Banc
	Barco
	Cala_Figuera_6-3-1923
	Chateau Roussillon_1927
	ChateauRoussillon_1932
	Collioure_2
	collioure_g.gomila_CT
	collioure_g.gomila
	Collioure
	Cotlliure_atzavara_oli_31x42

	Cotlliure_castell
	Desde mi huerto_1922
	Eglise_Saint-Jacques_1930
	Ermita_Gracia_12julio
	EsTorrent_18julio
	Figa
	FinalCampeonato_1925
	Fonduco_29julio
	Fontanillas_1917
	guitarrista
	Hidroaviones_20junio
	Llatzarer
	MasLaFage
	Menorca_1
	Moli_1926_color
	Moli_1926
	muntanya
	Orillas_del_puerto_15-6
	Orillas_del_puerto_16-1
	Pescadors 33x38 oli sobre taula
	Pont_de_Sant_Roc
	Port de Colliure 58x69 oli sobre tela
	Port-Vendres
	Saint_Jacques_1936
	Saint_Jacques
	SaintJacquesl_1930
	San_Antonio_9-4-1922
	San_Francisco_18-3-1922
	Temple_de_Palac_Roma
	Torre_d'en_Penjat_BiniSaida_9-10-1921_manana
	Torre_d'en_Penjat_BiniSaida_9-10-1921_tarde
Programmes	Ateneo_2-3-4_06_1924
	JocsFlorals_Perpinya1936
Prensa	Es Diari, 2006
	F.Francis_Independant_15-10-1937_Minorque_ile_d'angoisse
	Menorca_13-4-83_M-A-Gornes
	NostraTerra
	QuadernsXibau
	Serra_d_or_juliol_1970
	Vanguardia_04-12-69
	Vanguardia_25-09-69
	Vanguardia_25-09-1969_LibroCatalan
Retrats	Promesa_de_nous_rics'_1926
	18/06/22
	Antonia_perGG
	D. Francisco Hernandez
	D. Jaime Ferrer_1926
	Dona_2_1931
	Dona_3_1931
	Dona_a_caball
	Dona
	Drama_Echegaray_1926
	Duque_de_Tetuan_min.guerra_1926
	Fumador
	Fuster_6octubre
	General Cabanillas_1926
	General Cabanillas_color_1926
	Germana_Maria_1925
	Home_amb_barret
	Home
	Jose Ma __Guardiola_1926
	JoseMa __Guardiola_1926
	JosephineBaker_1931

	Lector_6-1-1924
	Mantellina
	Noia_18-3
	Paraiguer_1925
	Parella
	Repartidor
	Repatriados_1925
Retrats Gomila, autoretrats	autoretrat_1933
	autoretrat_color_1926
	autoretrat_color
	Autoretrat
	Autoretrat
	GG_perAntonia_1915
	GG_perAntonia_1918
	GG_perAntonia_1923

- Josep Sebastià Pons

“(Illa del Riberal, 1886-1962). Poeta, prosista i erudit. Fou professor de literatura a Gueret i a Montpeller i, de 1935 a 1953, catedràtic de llengua i literatura espanyoles a la Universitat de Tolosa. Els seus primers llibres de versos, *Roses i Xiprers* (1911), *El bon pedris* (199), *L'estel de l'escamot* (1921), *Canta Perdiu* (1925) i *L'aire i la fulla* (1930), tot i llur valor desigual, reflecteixen ja, com escribí Riba, “el sentiment de la comunió dels vius i dels morts des del vessant terrenal”. Però és amb *Cantilena* (1937), *Conversa* (1950) i *Cambrà d'hivern* (1966) que la poesia de Pons aconsegueix el seu cim i la seva essencialitat. [...] Pons conreà un teatre poètic, entre popular i medievalitzant. Així, *La font de l'Albera* (1922), *Amor de Pardal* (1923) i *El singlar* (1930). En prosa, recollí el paisatge, les figures i les tradicions dels Rosselló en el *Llibre de les set sivelles* (1956) i els records de la infantesa a *Concert d'été* (1950). I, finalment, com a crític i historiador de la literatura, escribí articles en revistes especialitzades i, sobretot, un llibre molt important per l'estudi literari de *La littérature catalane en Roussillon au XVIIe et au XVIIIe siècle* (1929).[...] [AM.]” Diccionari de la Literatura Catalana, Ed. 62, Barcelona, 1979, p. 570.

Si posem de banda les cartes de Pons conservades al fons Grandó de la biblioteca universitària de Perpinyà catalogades i consultables al web de Calames, l'eventualitat, suggerida per Jeroni Parrilla, que hi hagi material a la casa Maillol de Banyuls i l'existència, segons Jeroni Parrilla, d'arxius de Pons a l'Institut d'Estudis Catalans -cosa que no vam poder confirmar ja que els nostres mails no van encara tenir resposta-, els arxius de Josep Sebastià Pons són majoritàriament conservats per la família, de manera dispersa. Consten de manuscrits, obres, correspondència, fotografies, aquarel·les i de la biblioteca de l'escriptor. No podem incloure a aquesta memòria l'inventari exhaustiu perquè la família l'està fent actualment. Tanmateix, gràcies a la col·laboració generosa de Marie Susplugas Andrea, néta de Josep Sebastià Pons, proposem una petita descripció de la seva col·lecció pròpia, elaborada per ella mateixa i jo amb una certa urgència per poder tenir-la enllestida per aquesta memòria, i per tant succincta:

Aquarel·les	Sobre paper molt prim, 14x18	
Biblioteca	Catàleg exposició Camille Descossy, Galeria Campistro, Perpinyà, 1931	J.S. Pons: autor del text de presentació. 20 paisatges del Conflent
	6 petits llibres	
	1 llibre de botànica	
	6 llibres de la Pléiade	
	<i>Faules de Isop, Barcelona, Casa Mateu Barceló Estar [?]</i>	
	Pons (J.S.), <i>La littérature catalane en Roussillon</i> , 1929	Tesi doctoral de J.S. Pons
	Revistes	Tramontane
		CERCA
		Sant Joan i Barres, n°67
		Gent Nostra
	Bulletin Hispanique	Articles d'estudi publicats per J.S. Pons
	Annales publiées par la Faculté des Lettres de Toulouse	Articles d'estudi publicats per J.S. Pons
	Revue des langues romanes	Articles d'estudi publicats per J.S. Pons
	Annales du Midi, Toulouse	Articles d'estudi publicats per J.S. Pons
	Conferència sobre J.S. Pons	
	Pons (J.S.), <i>El bon pedris</i>	
	Morera (Enric), sardana	
	Menú d'una boda	Text del discurs fet per J.S. Pons, aquarel·la de Pons

	Homenatge a Antoni Rubió i Lluch, 1936	
	Reculls de poemes entre els quals hi ha poemes de Tomàs Garcés	
	Homenatge a J.S. Pons	
	Programa del Gran Teatre del Liceu	
	Revista Germinabit, 1959	
	Revista Vell i Nou, 1916, 1917	
	Goigs	
	Foto d'un grabat (Venus) dedicat per Aristides Maillol	
	Josep Pons, Roses i Xiprers, Biblioteca Catalana, Perpinyà, 1911	
	<i>Les Ermitages Catalans, 32 litografies de C. de Saint Paul, amb un dibuix de Maillol. Introducció de J.S. Pons, specimen n° 86, Paris, 1945</i>	
Correspondència	Léon Cordes, 1970	
	J.S. Pons als seus pares, 1905-1916	
	J.S. Pons a la seva germana Madeleine, des de Madrid	
	Pares de J.S. Pons al seu fill, 1905-1906	
	J.S. Pons als seus pares, des de Barcelona, 1910	
	J.S. Pons als seus pares, quan era soldat	
	1 carta, 1911	
	1 carta, 1916	
	Tomàs Garcés, 1927-1961	
	Pere Camó, 1920-1938	
	Edmund Brazés, 1959	
	Muchart	
	Joan Maragall, 14/5/1911	Felicitacions per la primera obra publicada per Pons
	Casacuberta, 1959	
	Pompeu Fabra, Prada, 1940, 1945	
	Pere Coromines, 1922-1935	
	Josep Maria de Sagarra, Barcelona, 1925	
	Horaci Chauvet, 1/10/1955	
	Cartes amb els editors	
	Oriol Llimona, 1951	
	Pau Berga, 1910-1913	
	Jordi Pere Cerdà	
	Robert Laffont, 1957-1961	
	Henri Frère	
	Louis Prat, Prades, 1930-1937	
	Joan Estelrich, 1929	Comentari sobre la tesi de Pons
	Homenatge a Pons, 3/1/1928	Firmat, entre d'altres, per: J.V. Foix, Pere Coromines, Horace Chauvet, R. Sunyer, T. Garcés, Marià Manent
	Blanca Selva, Barcelona, 1927	A propòsit de la música de Deodat de Severac
	Fontbernat, París	
	Enric Morera, Barcelona, 1920	
	Joaquim Ruyra, maig de 1919	
	François Desnoyer, 1954-1961	
	Philéas Lebesgue, 1920-1929	
	Camille Descossy, 1950	
	Francesc Català, 1933	
	J.M. Tarragó, Institut Català d'Art i Cultura, 1953	
	Edmund Brazés	Es tracta d'un escrit de Brazés quan va morir Pons
	Saltor Soler, 1956	
	Fédéric Mistral, 8/5/1911	Carta de felicitacions per la publicació de Roses i Xiprers
	Horaci Chauvet, gener de 1919	Nadal amb dibuix de I. Serrahima
	Ventura Gassol, St Martin le Beau, 1953	
	Louis Jou, Les Baux-de-Provence	
	Simona Gay	Tema: la literatura
	Gustau Violet, Prada, 1922	
	Colette	
	Gustau Violet, 9 pàgines, sense data	
	Charles Bauby, 1960-1961, 1948	
	J. Domènec, París, 1950	

	Mistral, 1911	
	Brazès, 1937, 1950-1961	
	de o a Agustí Calvet, Barcelona, 1926	
	Max Rouquette, 1958	
	Ferran Canyameres	
	Maria Manent	
	Michel Maurette, 1951	
	Edmond Escholier, Mirepoix, 1950	
	de Georges Charançol a Escholier, 1950	
	P. Paraire, Perpignan, 1950	
	Joan B. Cendrós	
	G. Violet	
	Philéas Lebesgues, 1929	
	Esteva Fi, Perpignan, 1919	
	J. M. Cruzet, 1958	
	E. de Bonneuil, 1954, Saint Céret-Lot	
	Louis Chauvet - Le Figaro	
	Louis Chauvet, Flammarion, 1952	
	<i>Flammarion, 1952, relatiu a Concert d'Été</i>	
Fotografies	Retrats de la família	
	Retrat de Pons, jove	
	Retrat de Pons, presoner	
	El despatx de J.S. Pons a Illa	
	Entrada de la casa d'Illa	
	Taula de treball a Montpellier, 1935	
Manuscrits	Diversos	
	<i>Misteri de Sant Pere Urseol, 1950</i>	
	<i>Canta Perdiu</i>	Documents de treball
	Léger discours des prix au Lycée Aragó	
	<i>El bon pedrís</i>	Una primera etapa de l'obra: 1911-1914
	<i>El bon pedrís</i>	1914
	Poesies en català	diverses versions
	<i>L'oiseau tranquille</i>	Primera part de la seva autobiografia: infància, Saint Louis, col·legi
	<i>Faula d'Orfeu</i>	
	<i>Misteri de Sant Pere Urseol</i>	
	<i>La Vigne de l'ermite</i>	
	<i>Les Trois Corbères</i>	
	<i>Llibre de Set Sivelles</i>	
	<i>Les Nou Fonts. La Fonteta</i>	
	<i>Treballs d'estudi sobre la literatura, a vegades firmats.</i>	
	Treball sobre Ramon Llull, Góngora	
	Preparació d'articles	
	Treballs d'estudi per a la seva obra sobre la literatura catalana. Firmats.	
	Apunts biogràfics	
	Manuscrits per a Concert d'Été	
Quaderns	Articles de Pons i d'altres escriptors	
Retalls de premsa	1967-1986	Homenatge per el Centenari del naixement de Pons, 1986
	1967	Premsa espanyola
	1936-1939	
	<i>La Page Littéraire du Courrier de Céret, hommage à Caseponce, text de Pons, poesia inèdita de Caseponce</i>	
	<i>La Publicitat, 1929-1935</i>	
	<i>Le Cri Cérétan, article de Brazès sobre Pons</i>	
	<i>L'Indépendant. Activitat de "l'Alzina de Montpellier, societat dels estudiants catalans del Rosselló"</i>	Representació de Amor i Pardal
	<i>Le Coq Catalan. Article de C. Grandó sobre Canta Perdiu. 1926</i>	
	<i>Le Coq Catalan. Text de Pons sobre el Prieuré de Serrabona. 1923</i>	
	<i>L'Éveil Catalan. 1928</i>	
Tapuscrits	<i>El Vell Gelós</i>	Adaptació de l'obra de M. de Cervantes, feta per J.S. Pons
	<i>La Cova de Salamanca</i>	Adaptació de l'obra de M. de Cervantes, feta per J.S. Pons
	Treballs d'estudi en francès	

	<i>El Vell Gelós</i>	Adaptació de l'obra de M. de Cervantes, feta per J.S. Pons
	La Vigne de l'ermita	
	<i>Les Trois Corbères</i>	
	<i>Paysage de la Baltique, mecanoscrit amb firma manuscrita de pons. Dietari.</i>	

- Cas particular: arxiu propi Miquela Valls

Miquela Valls, professora a l'Universitat de Perpinyà, va dur a terme una tasca de recopilació de textos i articles, tasca que segueix fent. Entre els autors, es poden citar Joan Amade, Josep Bonafont, Joan Lluís Lluís, Edmund Brazès. Ens va comunicar la descripció del seu arxiu propi, consultable i a disposició en format paper o digital segons els casos. Conté:

- còpies de textos, majoritàriament en català, publicats a revistes nord-catalanes de les què va fer el buidatge de manera sistemàtica:
 - o *La Serra d'Or*,
 - o *Tramontane*,
 - o *Revue Catalane*,
 - o *La Veü del Canigó*, *La Semaine religieuse*,
 - o *Sant Joan i Barres*.
- còpies de textos publicats a revistes nord-catalanes de les què va fer el buidatge, de manera no sistemàtica:
 - o *Le Journal Illustré des Pyrénées-Orientales*,
 - o *El butlletí de la SASL*,
 - o *L'Almanach Català del Rosselló*,
 - o *Massana*,
 - o *Les Cahiers des Amis du Viel Ille*,
 - o *Etc.*
- còpies de textos d'autors i cantants: Gérard Jacquet, Teresa Rebull.

També, conserva la còpia dels arxius de Simona Gay, els originals del quals es conserven a l'arxiu privat de la família. La filla de Simona Gay, que vam entrevistar, ens va comunicar que conserva les bandes magnètiques de cançons populars gravades per Simona Gay, el diari de l'escriptora, fotografies, correspondència i quaderns de folklore.

Simona Gay

“(Illa, 1898-1969). Poetessa. Germana de Josep Sebastià Pons. Obtingué la Flor Natural als JF de Perpinyà l'any 1964. En poesia publicà *Aigües vives* (1932), *Lluita amb l'àngel* (1938) i *La guerra al sol* (1965). Deixà un llibre inèdit sobre el folklore oral del Rosselló i una biografia incompleta sobre el seu germà. [JPC]” Diccionari de la Literatura Catalana, Ed. 62, Barcelona, 1979, p. 284.

Miquela Valls ens va facilitar una descripció de les còpies de l'arxiu de Simona Gay que conserva:

- articles de revistes dels quals Miquela Valls va fer una base de dades:
 - o Articles firmats per Simona Gay,
 - o Articles sobre Simona Gay.
- quaderns i carnets de tipus diari, en francès, abans de la Guerra Mundial del 1914 fins a la seva mort, però amb períodes de silenci,

- quaderns sobre els recessos seus als monestirs benedictins,
- dos dietaris: quaderns per als seus fills,
- quaderns d'estudi del català,
- elaboració d'un diccionari de rimes,
- notes de lectures,
- manuscrits de l'obra poètica i poesia esparsa, en fulls solts, publicats o no, com, per exemple, els estats anteriors del darrer recull de poemes *La gerra i el sol*,
- un recull de folklore: textos ja publicats en revistes i el mecanoscrit de l'elaboració del recull inèdit,
- la correspondència,
- aquarel·les de Josep Sebastià Pons i Simona Gay, fotografiades en totalitat.

CONCLUSIONS

A tall de conclusió, voldríem subratllar, en un primer punt, la necessitat de plantejar-se actuacions complementàries a la recerca que s'acaba de fer per intentar seguir localitzant més fons o més material d'interès i, en un segon punt, la de concretar projectes relatius al patrimoni literari que van sorgir durant les converses i entrevistes.

Pel que fa al primer punt, volem subratllar que vam dedicar la recerca a fer entrevistes, consultar els inventaris de les diverses institucions públiques o privades i elaborar una descripció dels fons quan encara no se n'havia fet cap. Una actuació posterior, sense dubte útil, seria l'estudi de la bibliografia secundària analitzant les fonts consultades pels autors de les publicacions. D'altra banda, la bibliografia consultada ha mostrat, per exemple, l'existència d'una correspondència de gran interès entre escriptors del sud i del nord, conservada a diversos arxius públics i privats del Principat. Una línia de recerca seria intentar localitzar la part de correspondència que lògicament hauria de trobar-se en arxius ubicats a Catalunya del Nord. També, s'hauria d'intentar consultar arxius de difícil accés com, per exemple, els de la família Puiggari, del Monastir de Passa o de col·leccionistes particulars. Finalment cal tenir present la necessitat de fer el seguiment dels contactes amb Antoni Cayrol, o sigui Jordi Pere Cerdà, que vam entrevistar dues vegades, els hereus de Josep Sebastià Pons que van mostrar el seu interès en classificar i inventariar els seus arxius privats, amb el president i el secretari de la SASL que van assegurar-nos la seva bona disposició per a col·laborar amb nosaltres, rebre'ns i fer-nos visitar el nou local on en un breu termini es conservaran els arxius de la societat.

Pel que fa al segon punt, tot i que les entrevistes amb persones amb inquietuds culturals i vinculades al món del patrimoni literari a la Catalunya del Nord van evidenciar la mancança d'una voluntat unitària i d'una lamentable inèrcia, diverses persones van manifestar el seu interès per concretar projectes. Maria Grau suggereix de crear un web dedicat a la literatura nord catalana; ens permetem d'invitar-la a fer-nos saber més detalladament la seva proposta. A Domènec Bernardo, li sembla important de treballar sobre el fons Queralt, conservat a la biblioteca universitària de Perpinyà, i valorar-lo tal com s'ho mereix. Miquela Valls suggereix la creació d'un grup de treball al CREC per tal de dur a terme les

feines imprescindibles per garantir el suport científic necessari a projectes com la creació d'un centre patrimonial dedicat a un o diversos escriptors.

Amb l'acord d'Anna Aguiló, vam prendre l'iniciativa de proposar, i encara som en la fase de concreció, entrevistes i reunions entre els responsables d'Espais Escrits i diverses persones per tal de plantejar actuacions futures. És el cas d'Anny Alrich, directora de la mediateca de Ceret interessada per reunir els arxius dels escriptors del Vallespir, de Miquela Valls i Jeroni Parrilla, interessats per desenvolupar un projecte en relació amb els escriptors d'Illa de Tet, de Claude Greis, responsable de la secció lletres i ciències humanes de la biblioteca universitària de Perpinyà on es conserva el fons Grandó que desitja tractar amb rigor científic i promoure'n la consulta, l'estudi i la difusió.

AGRAÏMENTS

A la Institució de Lletres Catalanes, pel seu suport econòmic,

A l'associació Espais Escrits, Xarxa del Patrimoni Literari Català que m'ha confiat aquest treball,

A l'Anna Aguiló, pel seguiment i l'assessorament,

A totes les entitats públiques i privades, i a totes les persones que hi han col·laborat i m'han facilitat informacions.

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA

Amade, Jean, *Anthologie catalane (1re série : Les Poètes roussillonnais)*, Ed. de la Bibliothèque Catalane, Perpignan, 1908

Diccionari de la Literatura Catalana, Ed. 62, Barcelona, 1979

Foxonet, Francesc, *L'església i la catalanitat a la Catalunya del Nord, segle XIX – Primera part del segle XX*, tesi dirigida pel Professor Sala Ramon, defensada el 28 de març de 2007, Universitat de Perpinyà – Via Domitia, ICRECS

Grau, Marie, *Les lettres de Josep Sebastià Pons à Carles Grandó*, tiré à part Société Agricole, scientifique et littéraire des Pyrénées-Orientales, Centième volume, Perpignan, 1992

Pinyol, Ramon i Vila, Pep, *Justí Pepratx, transcriptor de Verdaguer i recopilador de la literatura catalana*, in *Anuari Verdaguer*, 12, 2004, pp 91-113

Serrats, Joana, esposa Grivosqui, *Les edicions PROA a l'exili o La tasca obstinada de Josep Queralt*, in Sant Joan i Barres, GREC, núm. 81, Perpinyà, hivern 1980/1981

Valls, Miquela, *Un segle de literatura catalana*, <http://arrels.free.fr/quisom/literatura.htm>

Verdaguer, Pere, *Histoire de la littérature catalane*, Barcino, Barcelone, 1981

Vila i Medinyà, *El fragment de la passió d'Illa (Rosselló) del segle XIV. Nota i edició*, Els Marges, desembre de 1995, n° 54, pp 77-84

Vila i Medinyà, *Materials per una nova valoració del teatre català i rossellonés dels segles XVIII i XIX*, in *Bulletin de la Société Agricole, scientifique et littéraire* n° 89, 1981, pp 81-90

Vila i Medinyà, Pep, *Rossellonesos i catalans : una correspondència per damunt de la ratlla*, VIII Assemblea d'Estudis sobre el comtat de Besalú, 1996, pp. 105-134

Vila i Medinyà, Pep, *Manuscrits catalans a la biblioteca de la família Puiggari de Perpinyà*, Llengua i Literatura. Revista Anual de la Societat Catalana de Llengua i Literatura, 10, 1999

Vila Pep, *De Catalunya a Catalunya per damunt de la ratlla*, in *Serra d'Or*, núm. 334, juliol-agost 1987, 37-39

Vila Pep, *La correspondència del poeta empordanès Jaume Maurica. Una tria.*, Lletres, Annals de l'IEE, núm. 28, Figueres, 1995

Vila Pep, *Lletres creuades entre Fèlix Torres Amat i Josep Tastú (1832-1838)*, in *Revista de Catalunya*, 123, Nova etapa, novembre de 1997

Vila, Pep, *Arxiu de Textos Catalans Antics*, 22, Barcelona, 2003

VVAA, *Actes del col·loqui Jordi Pere Cerdà Osseja-Llívia 28-30 de Setembre de 2001*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Presses Universitaires de Perpignan, Grup Català d'Estudis Rossellonesos, 2004

VVAA, *Pyrénées-Orientales Roussillon*, Encyclopédies Bonneton, juin 2000

VVAA, *Quatre écrivains roussillonnais de l'Entre-Deux-Guerres. Josep Sebastià Pons, Joan Amade, Albert Bausil, Carles Grandó*, catàleg de l'exposició, Archives Départementales, febrer de 1981